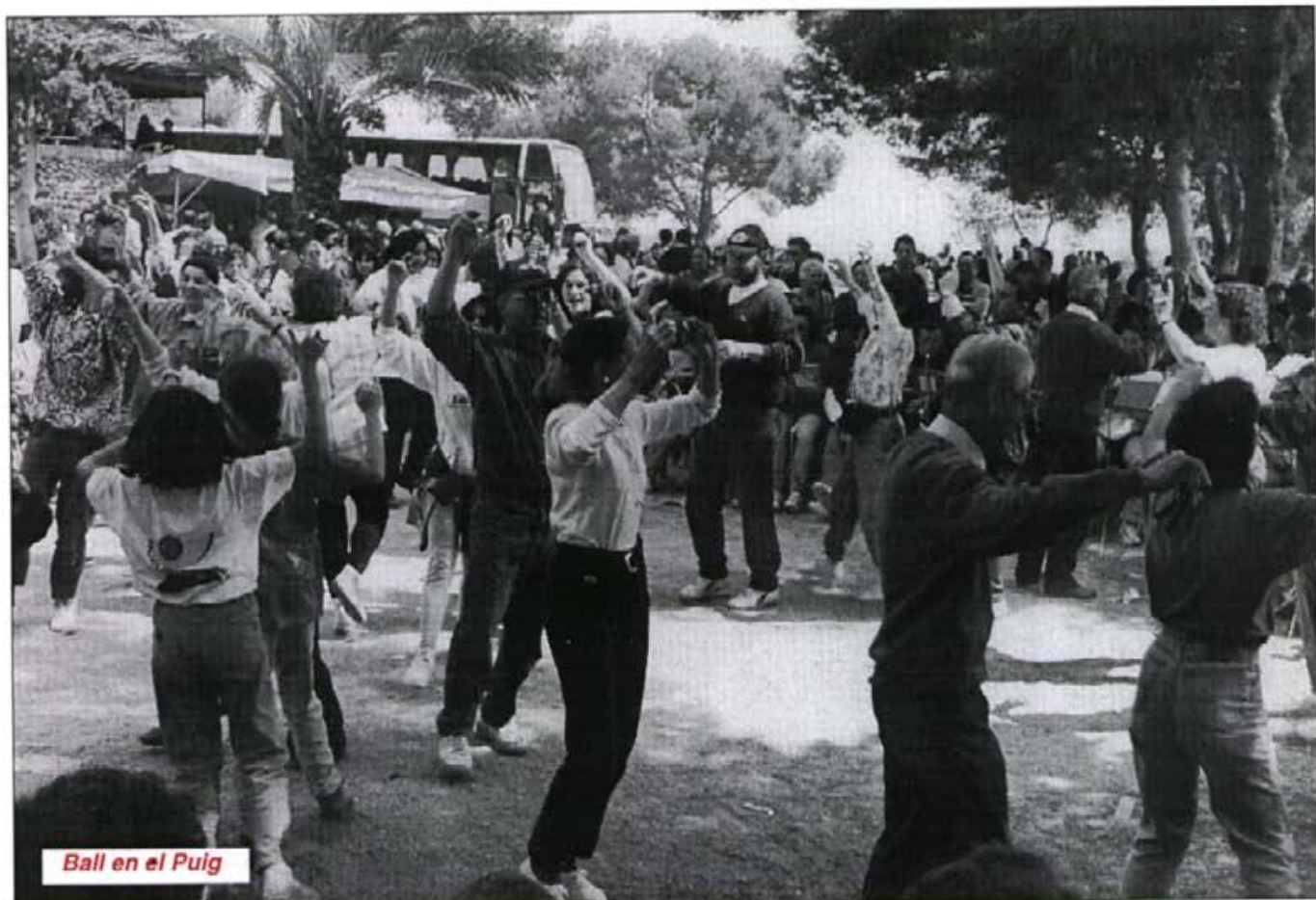

BONA PAU

Nº. 519 - Any XLIV - MONTUÏRI - MAIG - 1996

Ball en el Puig

Processó de l'Encontre

**Les
celebracions
del dia del
Ram,
Setmana
Santa,
Pasqua i Dia
des Puig
foren els
fets més
destacats
del mes**

La festa "des Puig" S'hauria de canviar de dia?

Des de diferents indrets ens han arribat peticions demanant-nos que facem públic el desig d'alguns centenars de montuïrers que treballen a llocs oficials o a empreses privades fora de Montuïri i els és impossible participar a la festa des Puig. Ara bé, si es canviàs el 'dia' i en lloc de ser el tercer després de Pasqua fos el segon o el diumenge següent, hi podrien venir.

Cal recordar, per altra part, que la festa des Puig ve celebrant-se a Montuïri el dia de la tercera festa de Pasqua des de segles enrera i es tradició per als montuïrers pujar allà dalt i fer festa precisament aquest dia. Ara bé, la segona festa sempre s'havia celebrat a la vila amb més o manco esplendor, i la tercera, en el Puig, venia a ser la culminació de la celebracions pasquals.

De totes maneres queda exposada la petició dels interessats. Ara esperam que ens facin arribar suggerències, i des de *Bona Pau* publicarem els diferents punts de vista que ens transmetin.

El llibre de Contes Curts

Tots els nostres lectors que ho desitgin poden adquirir gratuïtament el llibre que conté els tres contes curts guanyadors del IV Concurs Sant Bartomeu 95. Basta dirigir-se a la Corredoria d'Assegurances Gomila, carrer Jaume II, 4 - Montuïri, i demanar-lo.

BONA PAU Montuïri

Director: Onofre Arbona Miralles

Redactor en cap: Gabriel Gomila Jaume

Redactors i col·laboradors:

Joan Miralles i Monserrat, Catalina Sastre Pericàs, Mateu Rigo Bonet, Guillem Mas Miralles, Miquel Martorell Arbona, Gaspar Socas Mora, Antoni Mateu Socas, Onofre Torres Ramis, Melcior Nicolau Jaume, Antoni Mesquida Llinàs, Joan A. Payeras Ramonell, Joan Barceló Cerdà, i Catalina Barceló Mayol.

Administració: Martí Ferrer Sampol
C/ Es Pujol, 5 - 07230 Montuïri - Tlf. 64 66 93

Imprimeix: Tirrena, S.A. Manacor

Depòsit legal: PM 133 - 1958

Nota: Les opinions aparegudes en els articles firmats, sols són atribuïbles als seus autors.

El dia de la "Festa des Puig"

La música constituï una peça fonamental el dia de la "Festa des Puig"

ES GRAONS

Positiu

La neteja que fan els empleats municipals a plaça els dilluns tan prest com ha acabat el mercat mereix un reconeixement. Encara que sia hora d'anar a dinar agranen les restes que hi ha espargides -que són moltes- a fi que a l'horabaixa ja no sembli que el matí hi hagi hagut mercat.

Negatiu

Encara que la sala d'actes de l'Ajuntament estava quasi plena del tot dia 8 del mes passat amb motiu de la presentació del llibre de Contes Curts, cal assenyalar que la majoria d'assistents eren de fora poble. Mancaven molts de montuïrers que deuen haver d'estar interessats pels actes culturals, i en aquest cas no hi donaren el seu recolzament.

La Banda, convidada a Àustria

La Banda de Música de Montuïri ha estat convidada per anar a Àustria a donar uns concerts amb motiu del mil·lenari de la música en aquell país.

Cas d'acceptar la invitació, l'actuació allà de la nostra banda seria durant la tercera setmana de juliol.

Montuïreres a "Perlas"

El mes passat 4 al·lotes joves de Montuïri passaren a integrar la plantilla de treballadors de "Perlas Orquidea". D'aquesta manera augmenta el nombre de montuïrers que hi fan feina.

Antic plànol del terme

Una vegada restaurat per tècnics de Barcelona, l'antic plànol de Montuïri del segle passat, s'ha emmarcat i romandrà exposat definitivament a la sala d'actes de l'Ajuntament. Es tracta d'una obra d'un gran valor documental i històric, de la qual en pàgines següents en publican una ressenya.

Obra Cultural Balear Diada per l'autogovern

Per al dia 18 de maig està convocada la diada per l'autogovern per a la qual s'espera el recolzament de les entitats a fi d'aconseguir competències, finançament i un règim econòmic fiscal propi.

ASSOCIACIÓ ESPANYOLA CONTRA EL CÀNCER Prevenió contra el càncer Campanya de socis a Montuïri

Ajuda'ns a ajudar-te
Fet soci

A les entitats financeres de Montuïri hi trobareu bolletins d'inscripció.

**Per a qualsevol
informació de "xequeos":
Telf. 24 40 00. Els matins
excepte els dissabtes**

Dos dits de seny

Quan el seny s'imposa

A propòsit de la bona labor, posant ordre, que exerciren els municipals de Montuïri

No sempre les ordres o disposicions que emeten els superiors són del gust de tots. Però quan la necessitat o la conveniència de la col·lectivitat s'imposa, s'han de complir encara que per la força, si és necessari.

Feim aquest preàmbul a propòsit de l'ordre que va regnar a Montuïri durant les passades processons de Setmana Santa i celebracions de Pasqua de Resurrecció, així com altres actes realitzats a l'entorn d'aquesta festivitat.

Durant les indicades processons sobresortí un ordre meravellós, digne d'un poble creient i educat. Ara bé, un dels principals motius d'aquest ordre fou degut a la tasca dels municipals pels carrers per on havia de passar la comitiva. Ni un sol cotxe impedí ni molestà el més mínim pas processional. I això es va aconseguir gràcies a la prevenció que tant anticipadament com en aquell instant posaren els encarregats de l'ordre del municipi. No se'n va veure ni un de vehicle, ni estacionat, ni que circulàs, ni manco que molestàs els participants a les processons. Segur que fou una comesa difícil, tant que en algunes ocasions féu enfrontar els municipals amb alguns caparruts conductors desitjosos de sortir-ne amb la seva. Però en aquest cas el seny s'imposà a la tossudesia de certes persones que sols desitjaven amb les seves conveniències vulnerar l'ordre establert.

Des d'aquí pretenem difondre la bona tasca dels municipals i posar de manifest que quan predomina el seny sobre les conveniències particulars s'aconsegueix un benestar plaent i una convivència agra-dosa.

Salomó

Educació ambiental

La gent, per regla general, tant mostra preferència per la bellesa i les coses ben fetes, com expressa el seu interès per poder contemplar, per exemple, un quadre ben acabat o una vista panoràmica agradable. Els montuïrers des de temps enrera ens distingim per mantenir "sa carrera" ben neta, les portes i finestres i tota la façana de ca nostra en un estat que demostrava exteriorment l'interès per la netedat i diligència que tenien les persones que allà vivien.

Avui, però, hi ha un grapat de montuïrers, tal vegada més de cent, que evidencien un total desenteniment d'aquestes formes cultes, tant és així que si un es passeja o transita per carrers on hi ha edificis antics, pot contemplar en alguns la deixadesa dels propietaris de certes cases a les façanes de les quals o fins i tot damunt les teulades, hi ha crescut herba o diferents plantes que desduren del mirament dels qui en són son amos.

Per un i altre indret del poble es des-trien portes brutes, façanes de cases

abandonades en estat deficient, finestres que donen al carrer, rompudes... i altres defectes que sols en són una mostra de l'estat d'abandó propi de gent deixada o de cultures primitives o tercermundistes.

És hora de cridar l'atenció d'aquests propietaris, montuïrers o externs, que consenten a la seva casa aquestes lamentables deficiències, les quals ofereixen un desagradable aspecte i l'escàs interès per mostrar un poble net i curiós.

I si per "rentar" la cara de les nostres cases els governants han d'arbitrar mesures adients, així com ho feren perquè els fems dels cans fossin retirats, també podrien promulgar disposicions orientades a aconseguir la netedat exterior de totes les cases, tant si els habiten com no. D'aquesta manera a la vila donaríem la sensació de pertànyer a un poble net i culte, com som la majoria dels qui hi vivim, i així demostrariem d'una bona educació ambiental.

O. Arbona

El dia de "Sa Festa des Puig"

Enguany, com ja es tradició de segles enrera, els montuïrers pujaren el dia de la tercera festa dalt del Puig, on ballaren i es divertiren com també ho feien els nostres avantpassats.

Històries per dormir malament

Era de nit quan apareixia. El sol post i fosca negra, s'albirava, consirós, dins el cel estrellat. Els meus ulls el servaven desesperadament, trespaven en neguit entre els estels fins que quasi bé l'intuïen: allà, prop de les Cabrelles! Una taqueta blanca, insignificant, penetrava el firmament. Amb els binocles es veia millor. Tenia un caparrot consistent, arrodonit, lluminós i darrera ell s'estirava una llarga coa que alletava tota la constel·lació de l'Ossa Major amb la seva escuma blanquinosa i diàfana. I així cada vespre el contemplava fins que va desaparèixer, engolit per les fosques negres de l'infinit. Era un cometa. El cometa Hyakutake.

Antigament, els cometes eren senya de calamitats i desastres. La seva aparició esporàdica presagiava grans cataclismes, guerres, mort i destrucció. Era l'ira divina que s'estenia dins l'Univers immutuable, amb la seva espasa de foc, anunciant temps catastròfics i dolorosos. Avui, la ciència ens diu que un cometa no és més que un immens bloc de gel que descriu, a gran velocitat, òrbites el·líptiques entorn del Sol. Avui és una curiositat astronòmica que esdevé notícia original als informatius dels mitjans de comunicació. Avui ens diverteix observar com una bola de gel es va fonent, tira a tira, tot travessant l'horitzó estelat.

Tanmateix, mentre el Hyakutake seguia irremissiblement el seu camí orbital, hem tremolat. Segur que ha estat una coincidència, però hem estat sacsejats per tres terratrèmols menors que ens han fet tremolar. Tres moviments sísmics amb una setmana, la setmana de les festes de Pasqua, han descompost la rutina diària de molts. Els dos primers sismes foren una novetat. Aquests cops secs, com un tutup profund i insondable, seguits d'unes onades, trrrrrruuuu, que feien vibrar tots els mobles i vidres de la casa, no causaren alarma. Més bé fou una curiositat que es comentava com un aconeteixement extraordinari i divertit. Però el darrer, el més potent, el de la vigília del dia del Puig, em va treure la son de bon de veres i també a molts de montuïers que, corpesos d'un pànic

contingut, parlaven de l'esdeveniment amb més serietat. Però no només aquest sisme repetitiu m'ha fet tremolar.

Mentre el cometa Hyakutake seguia el seu camí orbital, em contaren una història d'aquestes de pinyol vermell. Va ésser com un terratrèmol pel meu cervellet innocent. No sabia si m'ho havia de creure però, ara més que mai, quan la realitat supera la ficció, vaig pensar que bé podria ésser una història real de ficció o una història de ficció real. És el mateix. Em digueren que un alemany multimilionari volia comprar la nostra església parroquial, juntament amb els graons i el campanar. Oferia deu mil milions de pessetes que, repartides entre dos mil montuïers, corresponen a cinc milions per cap. També oferia un local alternatiu, que podria ésser la ex-discoteca ICS, per celebrar-hi el culte religiós i es comprometia que, un pic a l'any, el dia de Sant Bartomeu, tothom pogués entrar a l'església a veure ballar els Cossiers. Aquestes eren les condicions, clares i concises. El que m'ho contava es fregava les mans de satisfacció. Imagina't, em deia, a ca nostra som sis comptant la dona, els tres fills i la padrina. Ens tocarien trenta milions. Però la cosa no és tan senzilla, li vaig respondre. Primer, hauríem de saber qui és el propietari de l'edifici més emblemàtic del nostre poble: el bisbat, l'ajuntament, el consell parroquial, o qui? Després s'hauria de fer un referèndum per prendre una decisió conjunta. Anteriorment, s'hauria d'elaborar un cens i determinar qui entraria en el repartiment: tots els censats a Montuïri, només els batejats, o qui? Moltes, moltíssimes preguntes i poques respostes, pensava mentre donava voltes dins el llit sense poder adormir-me. Després vaig saber que tota aquesta història era una broma de mal gust.

Entre les nits perdudes encalçant el cometa, els terratrèmols que ens agafaven al llit i aquesta contarella absurda de l'alemany i l'església m'he passat un mes quasi bé sense dormir. Res, que tot han estat històries per dormir malament.

Sa talaia d'en Rubí

Poema Primavera del 96

Ha arribat la primavera
ben carregada de flors;
és l'estació més bella,
reanima tots els cors.

Dóna gust sortir al camp
i veure tants de colors,
sentir tan bones olors
que mils de floretes fan.

Pareix un encatfat
inigualable en bellesa
que una mà experta ha brodat
manat per una princesa.

La terra té coses belles,
però no els apreciam;
sols no reparam en elles,
al revés, les trepitjam.

Gràcies a Déu hem de dar
per tot el que ens ha donat,
ho hem de sabre estimar
i tenir-ho ben guardat.

Ara, prest, vendrà l'estiu;
gaudirem del sol i mar;
què més podem demanar,
quan a l'estiu tothom viu?

Antònia Adrover

S'ACUDIT DE S'ESPARDENYARET

No degueren menjar caragols, es dia de Sant Marc, aquests dos!

IV Concurs de Conte Curt

La presentació del llibre esdevingué un acte literari-acadèmic

La presentació del llibre que conté els tres contes guanyadors del IV Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu 95, realitzada a la sala d'actes de l'Ajuntament el passat 8 d'abril, es pot considerar com un acte literari-acadèmic que va donar realç —si és que així es pugui afirmar— a les lletres i a la cultura del nostre poble.

L'acte, que fou presentat pel nostre redactor en cap, Gabriel Gomila, va tenir quatre vessants, totes elles relacionades amb Montuïri i amb la nostra cultura: la presentació del primer llibre sobre els premis del Concurs de Conte Curt-Sant Bartomeu i que correspon a la darrera edició, o sigui a la de 1995; l'anunci de les bases de l'edició d'enguany; i finalment la presentació de dos nous certàmens; per una part el I Premi d'Investigació sobre el patrimoni cultural de Montuïri convocat per *Bona Pau*, i un concurs de narració adreçat als joves montuïrers que ha creat l'àrea d'Educació i Joventut de l'Ajuntament.

En primer lloc parlà Antoni Gomila, president de la Correduria d'Assegurances Gomila, entitat que ha patrocinat íntegrament la publicació del llibre que es presentava. Va explicar el per què la seva empresa s'afica en tasques culturals i de recerca, explicà lleugerament com es desenvolupa la seva entitat i acabà expressant el desig de continuar patrocinant el V Concurs de Conte Curt Sant Bartomeu 96.

Després intervingueren els tres escriptors guanyadors dels premis: Carme Julià Arteaga, autora de *Focs d'Artifici*, tercer premi i professora de català de l'Institut Fra Juníper Serra de Palma; Felip Munar i Munar, veïnat, de Lloret i exalumne del Col·legi de Montuïri, autor de l'obra *Vos he de dir adéu?*, guardonada amb el segon premi; i Jeroni Salom i Pons, binissalmer i autor de *L'Acomodador*, primer premi.

Seguidament Onofre Arbona, director d'aquesta revista, expressà que amb aquest acte s'ha posat punt a la IV edició i és temps d'anunciar la cinquena i també d'altres novetats, fent especial menció al recentment creat premi d'investigació.

Joan Miralles i Monserrat, qui fou president del jurat qualificador, parlà de la

La presidència de l'acte i els tres guanyadors del IV Concurs de Conte Curt

possibilitat de celebrar a Montuïri un proper congrés per a l'any 1998, el qual podria versar sobre patrimoni i fets culturals, arquitectònics i etnogràfics. Esmentà la conjuntura del 700 aniversari de la fundació de Montuïri per a l'any 2.000, ponderà els treballs fets sobre investigació local, com també la vàlua dels contes guanyadors del passat concurs.

La quarta vessant cultural fou expressada pel regidor Gabriel Miralles, el qual posà de manifest el desig de l'Ajuntament de convocar un concurs literari juvenil per a montuïrers menors de 25 anys, paral·le-

lament amb el concurs de Conte Curt.

Joan Barceló, Director General de Normalització Lingüística del Govern Balear expressà la satisfacció que sentia per la tasca de normalització lingüística que feim tant mitjançant *Bona Pau* com amb aquests contes curts. I Damià Pons, President de la Comissió de Cultura del CIM, també remarcà la nostra tasca i la seva difusió cultural. Finalment tancà l'acte el batle, congratulant-se per l'èxit assolit en aquestes passades quatre edicions del Conte Curt i així haver col·laborat a la difusió de la cultura a Montuïri.

Joan Miralles i Monserrat ha ditat el llibre "Onomàstica i Literatura"

La presentació tindrà lloc el divendres, 10 de maig, a les 10 del vespre, a l'Ajuntament de Montuïri tindrà lloc la presentació del nou llibre de Joan Miralles i Monserrat titulat "Onomàstica i Literatura".

També fa referència a Pere Capellà, Miquel Socias de Tagamanent i a pobles des Pla
Un llibre que no pot faltar a cap casa montuïrera

El divendres 10 de maig, a les 10 del vespre, a la sala d'actes de l'Ajuntament de Montuïri tindrà lloc la presentació del nou llibre de Joan Miralles i Monserrat titulat "Onomàstica i Literatura".

Joan ha volgut elegir Montuïri per fer la primera presentació a la qual en seguirà una altra a Ciutat. Es tracta d'una publicació força interessant i que no pot faltar a cap casa montuïrera.

El fillol Isidor Marf ha redactat el pròleg. L'obra consta de tres parts. A la primera fa referència als llinatges, malnoms i origen del mot Montuïri.

Segons Joan Miralles, "els llinatges més antics, tradicionals, des de l'època medieval fins al segle present a Montuïri" són Ballester, Barceló, Bauzà, Cerdà, Ferrer, Fornés, Gallard, Gelabert, Manera, Mas, Mascaró, Mayol, Mesquida, Miralles, Oliver, Pocoví, Ribes, Rosselló,

Socias, Trobat, Vanrell, Vaquer, Verger i Vert. De cada un d'ells, n'explica l'origen i significat.

Ha dividit els malnoms en deu grups, segons siguin de lloc (Son Perot Manera, can Canai, S'Hort, Randino, Meià, Porreres, Son Reus ...), persona (Joanot, Roca, Pieres, Xiscos, Rubí, Moragues, Niell ...), oficis, càrrec, professions i/o estaments (Confiter, Capità, Pastor, Majoral, Marquès ...), noms-adjectius de qualitats (Bello, Coix, Gelat, Moll, Pelut, Rostit, Salat ...), irònic-humorístics (Bonje-sús, Bulla, Calafoc, Pofang, Xispes ...), coses (Borraió, Botet, Carro, Claveta, Manxes, Niu, Rodetes, Sopeto ...), animals (Beia, Bou, Canet, Caragol, Cigala, Colom, Coní, Ferrerico, Llebre, Llevó, Mostel, Pollo, Rupit, Titina, Vedell ...), vegetal (Domàtiga, Moradui, Prunes...), parts del cos (Bracet, Mostatxet ...) i de significat desconegut (Boivàs, Matarino, Muix ...).

Tot seguit parla de noms derivats (Pau-lino, Quelet, Queló, Caparrot ...), composts (Malherba, Millordies, Calafoc, Mossega-someres ...) i arcaïtzants (Bat-liu, Doia, Gospet, Guidons, Llegat, Llo-ret, Marxando, Mosson, Neo, Perons, Pevora, Tevet, Volando, Xoroí ...).

La part més ampla fa referència als glosadors de Montuïri. Hi dedica 180 pàgines on explica la biografia de cada un d'ells i reproduïx algunes gloses seves. Aquest capítol acaba amb la recopilació dels glosats "Els dragons de Son

Vaquer", "L'assassinat del puig Moltó" i les gloses d'en Pep Gomila Mesquida.

El darrer capítol, "Història de la Literatura", està dividit en tres apartats: "Un poeta del segle XVIII: Miquel Socias de Tagamanent (1761-1829)", "El nostre homenatge a Josep Carner" i "Pere Capellà i Roca, *Balle o Mingo Revulgo*".

Al final relaciona els 181 textos o llibres que el mateix Joan Miralles ha publicat i fa un útil índex antroponòmic del

llibre on s'hi troben referències no només de Montuïri, sinó també d'altres pobles veïnats.

Gabriel GOMILA

Aproximació a l'avanguardia a Mallorca, 1952-1982

A Sa Llonja de Ciutat i fins a dia 15 de maig roman oberta una exposició que sobre aquest títol recull l'obra de 150 artistes autòctons i estrangers, realitzada en un període que abasta 23 anys de la història plàstica de Mallorca, caracteritzat per la voluntat de renovació estètica i de modernització de l'art.

L'exposició fou inaugurada el passat 28 de març pel Conseller de Cultura Educació i Esports del Govern Balear, Bartomeu Rotger.

Sobre l'ús de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears

Amb la finalitat de donar compte del procés normalitzador sobre l'ús de la llengua catalana pròpia de les Illes Balears, a les escoles, es va realitzar a Palma una roda premsa amb alts càrrecs de la Conselleria d'Educació i del MEC, a la qual es posà de relleu l'esforç que ve fent la comunitat educativa de cara a la implantació progressiva de l'ensenyament en català i la seva utilització en tots els aspectes de la vida del centre.

S'ha dit que...

... per ses processons de Setmana Santa i de l'encontre es municipals es llüiren: Ni un sol cotxe en tot el recorregut. Mereixen un fort aplaudiment.

... no fa falta promulgar un ban de l'Ajuntament per tres animals grossos que transiten pes nostres carrers. Es poc fens que puguin fer else podrien recollir es veïnats, ja que seria una injustícia no deixar-los passar.

... de cada any es botets de la Mare de Déu en es moment de s'encontre són més admirats. Llàstima que no else puguin contemplar bé tothom!

... en Xesc "Franco" fou un des qui més fort va sentir es terratrèmol des dematí de dia 8. Llavors, a sa televisió, tot goixós, va sortir per confirmar s'estrepi.

... mancaren molts de montuïrers a sa presentació des llibre de Contes Curts a sa sala d'actes de s'Ajuntament. Ni tan sols hi havia totes ses persones de relleu que acudeixen a tots ets actes. I això que fou un acte cultural de primera qualitat.

... més d'un féu tard a sa sortida cap an es Puig es dia de sa festa. Sa culpa era des programes perquè anunciaven a les 9'30 i es va partir a les 9. Per a un altre any convé anar alerta.

... es veu que s'Ajuntament havia fet eliminar sa "Processionària" des pins des Puig de Sant Miquel, encara que es fet passà desapercbut per molts. És natural: no reberen molèsties.

... onze capellans celebraren l'Eucaristia en es Puig es dia de sa festa. Molts pensaren: és una llàstima que per a Montuïri no en tenguem ni un de complet.

... es dia des Puig no en faltà cap de nin an Es Dau. Hi devia haver tots es des poble.

... es dia de Pasqua quan sa gent surt per plaça té molta cara de son degut a s'hora que es fa l'encontre. I endemés, a les 12 ja no hi ha res.

La banda de música no mancà a les processons i a les festes de Pasqua

... ets aficionats an es futbol demanaren on eren es veterans del Mallorca, tal com s'havia anunciat a sa pissarra de Can Pieres. Però... eren es veterans de Mallorca. Quasi res, sa diferència. De totes maneres s'entrada era gratuïta

... s'han sentit queixes de molts de montuïrers que treballen a empreses de fora o són funcionaris públics i no pogueren assistir a sa festa des Puig. Ara demanen que es traslladi de dia.

... enguany s'esperava que sa processó des dia del Ram començàs a sa placeta de Ca ses Monges perquè sa creu de terme d'allà ja està restaurada. N'hi hagué que ho prengueren com un menyspreu; altres, per un oblit, però per a sa majoria d'assistents el fet passà desapercbut.

... essent que ses circumstàncies no han variat, ara és un desdeny que es regidors des PSOE, que havien acceptat càrrecs de responsabilitat a s'Ajuntament, hagin renunciat. Hi estava o no hi estava d'acord, es partit?

... seria una sort que ben prest s'eliminassin tots es clots des carrers que encara queden sense asfaltar i així qualche cotxe no hauria de sofrir ses conseqüències de quedar amb sos amortiguadors romputs.

... ses persones d'edat, ses que més necessiten que s'adobin es graons, ja comencen a malpensar-se. Fa massa temps que se'n parla i ningú no assegura quan

es començaran ses obres.

... Montuïri cada cap de setmana sembla festa per sa gran quantitat de coets que es disparen. Mentre uns els amollen perquè guanya el Barça o el Madrid, ets altres és perquè perden. Però mentrestant sempre hi ha trons.

En Xerrim

Llibreta d'Assegurances Llar i Vida

Perquè estiguin ben segurs

"la Caixa"
L'UNIVERSITAT DE BARCELONA

L'Ajuntament informa

Realitzacions i projectes a la fi del primer any d'aquest Consistori

Encara que no s'ha complert l'any que l'Ajuntament sorgit de les passades eleccions municipals del 28 de maig de 1995 va prendre possessió del seu càrrec, de llavors ençà un nou aire es respira en el si del Consistori, la qual cosa aflora sensiblement en els plens ordinaris i extraordinaris. S'entreu un diàleg entre els membres dels tres partits elegits -PP, PSOE i PSM-. Tota vegada que per majoria absoluta governa el PP, els dos regidors del PSOE, que s'havien incorporat i responsabilitzat de les àrees d'Educació i Foment, degut a presions de Ciutat i del mateix poble, es venen obligats a renunciar-ne; i encara que el PSM no es volgué comprometre en cap, malgrat haver-los-ne ofert alguna, els modes de comportament són diferents i sembla que s'oposició és constructiva i digna de tenir-se en compte a l'hora de prendre decisions.

Realitzacions

- Durant aquest anys ja s'han **asfaltat** determinats carrers per un import de 24 milions i s'espera que dins un mes continuaran asfaltant-ne d'altres, també per un import de 24 milions. La resta de carrers haurà d'esperar.

- Ja està llogada la **Sala Mariana**. Dins ella, per una part, ja s'hi han fet representacions teatrals, i per altra, s'han realitzat obres per tal d'adaptar l'escola, la qual, com se sap, està en part subvencionada.

- A les **Escoles**, juntament amb el MEC, s'hi ha instal·lat la calefacció. Així, durant l'hivern, els alumnes no passaran fred.

- En el poliesportiu, tal com des d'abans estava previst, s'hi ha construït una **pista de tennis** per a ús de qui vulgui.

- En el **cementiri** i referent a l'ampliació, ja s'han acabat les obres. Aproximadament la meitat de les tombes estan venudes al preu que s'havia establert, de 600.000 pessetes cada una. La resta estan disponibles. Dins poc temps als propietaris de tombes noves se'ls farà una escriptura provisional.

- La **reforma circulatòria**, actualment en pla experimental, ha estat una de les decisions que més controvèrsies ha ocasionat, tota vegada que han arribat queixes de molts d'indrets. És desig de l'Ajuntament que aquesta reforma sia del gust de tothom. Ara bé, i com succeeix moltes vegades, quan uns estan contents els altres estan queixosos. De totes maneres s'està cercant la millor manera perquè sia més fluïda.

- Fa algun temps que es va comprar la finca "**Ses Rotes**" per a la Societat de Caçadors, la qual ja s'ha posada a la seva disposició.

- En l'actualitat s'estan revisant les **Normes Subsidiàries** a fi d'adaptar-les al Pla Territorial. Les que tenim actualment ja duen deu anys de vigència, fou pel 1986 quan s'aprovaren. Això fa que degut als canvis de situació sia necessari adaptar-les de bell nou. Esperam que estiguin enllestides dins el termini de mig any.

- Malgrat encara no disposam d'un **secretari** definitiu, la burocràcia de l'Ajuntament continua funcionant d'una manera satisfactòria. Dos dies per setmana, dilluns i dimecres, ve el secretari de Porreres i per altra part Miquel Àngel Bonet actua com assessor i desenvolupa una funció ben feta. Així, tant el públic com l'administració municipal continuen estant ben ateses.

- Com és de domini públic, la **creu de terme** de Ca Ses Monges, una vegada acabada la seva restauració, ha estat col·locada en el lloc previst. Al seu costat s'hi han sembrat dos arbres i també s'hi instal·larà un banc.

- L'**abocador** municipal està completament net. Des d'ara s'hi podran depositar ferros i electrodomèstics els dissabtes, de les 8'30 a les 13'30 hores.

- S'ha incrementat el servei de **vigilància nocturna**, tant per dins el poble

com per la resta del terme. Actualment els municipals fan rondes de nit dos dies per setmana.

- Pel que fa als **camins rurals**, s'està duent a terme una tapada de clots per tots ells, sobretot en els asfaltats. Als que són de grava se'ls posa una altra capa, si és necessari.

Obres previstes

- Ja està aprovat l'adob del **pati de les Escoles**. Tothom sap que aquest lloc sempre ha estat malament i ara s'aplanarà en la seva totalitat. A mitjan mes passat el CIM va aprovar aquesta reforma.

- Respecte al **carrer del Molinar**, esperam que dins el pla 5-B s'aprovi el seu empedrat.

- Pròximament es farà la inauguració oficial del **Molí des Fraret**. En un principi estava previst que servís com Escola-Taller. Ara s'haurà de fer un conveni Ajuntament-Mancomunitat-FODESMA-MEC.

- Pel que fa als **graons** s'està a l'espera de com es durà la reforma. Cal no oblidar que no són de propietat municipal, sinó de l'Església. El projecte ja està aprovat i decidit. Manca subvenció econòmica per dur-lo a terme. S'esperava i confiava que la realitzàs FODESMA, la mateixa empresa que ha duit a terme la reforma i restauració del Molí des Fraret, però té dificultats per fer-se'n càrrec perquè no és una obra propietat de l'Ajuntament.

- La **il·luminació dels molins** és una obra que actualment està demanada i seria de desitjar que dins poc temps la veiéssim realitzada.

- S'han fet gestions per poder disposar d'una **ambulància** del 061 a l'edifici de la Creu Roja. Però per part d'INSALUD i de la mateixa Creu Roja no s'ha rebut contesta de cap classe.

- Mitjançant el CIM i institucions particulars s'han fet gestions per tal d'adquirir un aparell de **cinema** a fi de poder realitzar sessions tant a l'aire lliure com a la Sala Mariana.

La Banda, a València

La banda de música de Montuïri va participar a les falles de València durant 5 dies a l'entorn de Sant Josep, concretament a la falla "Socomico". La fallera major va imposar una medalla al director Pere Miralles i una altra a l'ensenyà de la banda.

Moviments sísmics

Dos moviments sísmics d'escassa potència es deixaren sentir a Montuïri dia 2 d'abril. Un a les 6h. 5m. i l'altres a les 6h. 42 m., de magnitud 2'5 i 2'7 graus de l'escala de Richter. Alguns s'alarmaren però la majoria encara dormien i no se n'adonaren. La mateixa cosa passà amb el tercer, que fou dia 8 a les 2h.15m. Aquest fou d'intensitat 3'2 graus. L'epicentre dels dos primer fou prop de Vilafranca i la del tercer, en el terme de Sencelles. Segons es va dir, la façana de les cases de Galiana roman-gueren amb un cruï.

Dia del Ram

Un bon grapat de montuïrers es concentraren enguany a la plaça de Ses Tres Creus per assistir a la benedicció dels Rams i a la processó que des d'allà es dirigí cap a la parròquia.

Setmana Santa

Les processons de Setmana Santa d'enguany es caracteritzaren per l'ordre i serietat dels assistents així com per la gran participació dels nombrosos feels que assistiren als actes religiosos.

Processó de l'encontre

La processó de l'encontre tornà concentrar una multitud de montuïrers desitjosos tant de contemplar els botets de la Mare de Déu, que surt de Can Socies, com de participar a la processó i celebració de l'Eucaristia de la Resurrecció que té lloc tot seguit.

2ª Festa

Tres actes ompliren la jornada de la 2ª festa de Pasqua: una diada de jocs i tallers per a al·lots organitzada pel col·lectiu "S'Ortiga", la presentació del llibre de contes curts guanyadors del "IV Concurs Literari Sant Bartomeu 95", i la

El director de **Bona Pau**, Onofre Arbona, rebé la vara de batle del dia de Puig

representació a la Sala Mariana de l'obra "Ni una gota d'allò, ni una bolla d'això", de Joan Mas, pel grup de teatre "Voramar".

Dia des Puig

El dia de la festa des Puig fou, com cada any, a més de la culminació de les celebracions pasquals, el lloc de trobada de tants de montuïrers escampats per diferents indrets de l'illa i de fora Mallorca. Fou batle d'aquell dia el nostre director Onofre Arbona Miralles; predicà l'homilia el P. Antoni Martorell, fill il·lustre de Montuïri i també hi hagué ball de bot amenitzat per la banda de música i posteriorment ball amb el conjunt "Voramar". A l'horabaixa, competicions esportives, "pares contra fills" i ja el vespre, a plaça, un animat i molt concorregut ball amb música tradicional a càrrec del grup "Voramar".

Campionat de tella

Mereix capítol a part el campionat de tella. Els deu primers classificats dels 30 que s'havien presentat a les eliminatòries del Divendres Sant, disputaren en el Puig la final a la qual resultà guanyador Antoni Ribas "Roegó". El segon fou Miquel Nicolau "Volandí" i el tercer, Joan Verger "Sopeto".

Excursions

El grup "S'Esbart des Pla", dia 14 d'abril realitzà una excursió a peu al to-

rrent d'Aumadrà. Les Persones Majors, una altra, dia 24, i aprofitaren per fer un recorregut pel casc antic de Ciutat, amb guia; visitaren els banys àrabs i altres monuments històrics. I ja el 1er de maig, l'Ajuntament i per a tot el poble n'organitzà una altra a Sa Granja d'Esporles.

Els regidors el PSOE renuncien a les àrees

Els dos regidors del PSOE, Gabriel Miralles i Bartomeu Servera, en un escrit remès a l'alcaldia el passat 21 d'abril presentaren la renúncia amb caràcter irrevocable a les responsabilitats de les àrees d'Educació i de Foment i passen a exercir les funcions pròpies d'oposició municipal, malgrat, diuen a l'escrit, "la situació política no ha variat des del moment en què arribàrem a l'acord".

Crítiques d'ARCA al projecte de restauració dels graons

L'Associació per a la recuperació dels Centres Antics de Mallorca (ARCA) considera que segons el projecte, la rampa que es pretén construir "romp l'estètica i l'entorn i no es respecten les característiques pròpies de l'estil de l'edifici", però, continua dient, "sempre es pot recórrer a la instal·lació d'una rampa mòvil quan es faci necessària utilitzar-la". Segons el rector, el projecte és a la Comissió del Patrimoni perquè el revisi. "Volem donar les passes legals -digué ell- a fi de no tenir problemes".

Llorenç Bauzà Mas "Neo"

25 anys com escolà i mai no s'ha posat el roquet

La seva gran afició: el futbol

Senzill en extrem es nega sistemàticament a senyalar qualsevol fet que el ressalti. En Llorenç Bauzà Mas és així. Ens hem vists obligats a allargar l'entrevista per conèixer part dels 64 anys que està a punt de complir. La seva estatura mínima contrasta amb el seu caràcter ferm. Complidor de la seva paraula. Si ha de dependre d'ell no allarga massa la conversa. Expeditiu. Un dels estalons del nostre club de futbol durant anys. Home actiu que evita anar per les branques; més bé li agrada tractar qualsevol assumpte anant al gra. Així el veim.

Nasqué el 22 de setembre de 1932. Foren tres germans per aquest ordre: Margalida, Magdalena i Llorenç. Es casà el 14 de febrer de 1961 amb Ventura Rigo Barceló. Tenen un fill i una filla, casats. També té un nét.

És treballador d'Obres Públiques. Els vespres, cada dia, i els diumenges i festes, desinteressadament ajuda a la Parròquia fent les funcions d'escolà. I cosa molt curiosa: mai s'ha posat el roquet.

— A sa caseta, me n'aniré, a sa caseta a trullar i fruir del camp i la seva pau, res de rondar per la vila.

És la resposta ràpida que ens dona quan li preguntam què farà el dia que es jubili com a treballador d'Obres Públiques.

I precisament es jubila el setembre d'aquest any. Enguany també el primer de juny es compleixen els 25 anys que ajuda als oficis religiosos i a altres tasques del nostre temple parroquial. A en Llorenç, el que li manca d'estatura —com hem dit abans— ho té de treballador i esperit d'entrega.

— Com va esser que començares a ajudar en les tasques de l'església?

— El juny del 71 —riu quan ho contaven— a veure'm l'escolà vell, l'amo en Miquel Masseno, suplicant-me que el rellevàs en la seva tasca perquè ja era vell i es retirava. Aleshores don Guillem Rigo, que era el rector, també insistí dient-me que la parròquia necessitava qualcú. M'ho vaig pensar bé i vaig accedir. Era una feina no retribuïda, però era un mode d'ajudar. Des de llavors ençà

han passat 25 anys. Es compliran, si Déu ho vol, el proper primer de juny.

— Com t'arregles si has de tocar les campanes?

— Jo no tenc massa son. Si hi ha algun mort, m'aixec un poc més dematí a tocar les campanes. A vegades encara no hi veuen. Després agaf la senalleta, i cap a la feina. No han estat mai per mi. Quan deien la missa el matí, abans d'anar a la feina també ja l'havia preparada. Ara és més fàcil perquè només es diu la missa del vespre. Els diumenges i festes com comprendràs no he d'anar tan associat.

— Amb les teves presses, t'ha cridat mai l'atenció algun rector?

— Sempre he ajudat tan bé com he sabut. He procurat esser tan útil com he pogut, i he tengut esment a adaptar-me al caràcter de cada rector que ha passat per la parròquia. Amb tots m'he entès

molt bé. No m'han reprovat res mai. Guard un bon record de tots ells.

— Ens crida l'atenció el fet de no haver-te vist mai amb el roquet posat.

Ens mira de ple a la cara amb serietat.

— Jo faig feina a la parròquia per ajudar. És un servei voluntari. Obligacions com escolà... no en tenc cap, encara que costi creure-ho. Procur fer el servei tan bé com sé i he anat aprenent així com venia la feina.

— Tu ha conegut un temps en què els feligresos omplien el temple, acudien massivament a l'església per oir missa. Avui, durant les celebracions dels dissabtes i diumenges hi ha molts de bancs buids. Què n'opines del fet?

Torç un poc el coll.

— Un temps assistia més gent a les missa. Avui no tanta... és ver. El temps han vengut així.

Ha estat breu en la resposta. Sembla que s'estimava més no opinar.

— Les vestimentes sagrades dels oficials han sofert un canvi, al parèixer. On estan els ornaments que els sacerdots es posaven un temps?

— Aquests ornaments dels quals em parles es guarden dins les calaixeres de la sagristia. Avui, en els funerals o festes majors, usen generalment la casulla. Els diumenges corrents o dies feiners el celebrant es posa el camis i l'estola.

— Unes preguntes intrascendents però que a la gent li agrada saber: Què s'ha fet del petit carilló o similar (la roda de les campanetes) que feien sonar en les festes majors, especialment en el moment de Glòria del dissabte de pasqua?

— Està desmuntat i guardat. Jo no l'he fet funcionar mai.

— Actualment no tenim a la parròquia escolanets fixos. Com es porten les escolanetes?

— Es porten molt bé i amb molta serietat. El que passa —es posa a riure— és que a vegades n'hi ha mitja dotzena i a vegades, cap.

— Fa molts d'anys que les nostres campanes no toquen el mig dia, l'ofici,

vespres, o l'Ave Maria. Has tocat alguna vegada encara aquests senyals, tu?

– No. D'això se'n cuidava madò "Carro", que era la criada de don Guillem. Però només tocava les batallades del migdia. Fa una vintena d'anys.

– Quina fou la darrera vegada que toques de foc?

– Quan es cremava la garriga d'Alcoira.

– Abans les monges s'ocupaven dels ramallers i plantes ornamentals del temple, rentar i planxar els ornaments dels capellans i vestits dels escolanets; també els mantells de l'altar, col·locar-hi flors, cuidar els objectes de culte... Qui s'ocupa d'això, ara?

Està un moment a contestar.

– Sempre hi ha persones sacrificades i amb ganes d'ajudar. Persones que estimen l'Església. Del que hem diu se n'ocupa un reduït grup de dones i al·lores que col·labora en les tasques del nostre temple. Crec que no aniria malament que qualcú més els ajudés.

– T'ha quedat mai alguna persona tancada dins l'església?

– No, però un vespre quan apagava els llums em vaig fixar que encara hi havia una dona asseguda. M'hi vaig acostar i dormia. La vaig despertar. Menys mal que em vaig donar compte a temps!

– Tens alguna anècdota digna de menció?

Roman un poc pensatiu. Mou el cap i de cop, girant-se, ens diu:

– Tal volta això que et vaig a dir: Una vegada en ple hivern, un bon dematí, feia fosca negra, vaig entrar dins Can Pieres per prendre un cafè, preparar la missa i partir cap a la feina. Estava mig distret i se'n arrambaren dos per dir-me que una persona determinada em cercava perquè tocàs les campanes degut que el seu pare era mort. Em digueren que els havia donat l'encàrrec a ells perquè m'ho diguessin a mi. Em vaig donar per enterat i després d'haver begut aviat el cafè vaig partir ràpidament cap a l'escalaleta del campanar. Quan pujava vaig pensar que era molt rar que no haguessin vingut els familiars a ca meua. Vaig aturar-me i torn enrera a preparar la missa. La persona per la que m'havien dit que tocàs les campanes va estar encara molt de temps a passar a millor vida.

El nostre interlocutor no se'n podia avenir que li haguessin gastat aquella broma de tan mal gust.

– Menys mal que no vaig tocar les campanes –comenta com si parlàs tot sol–.

– Quin temps fa que treballes a Obres Públiques?

– Trenta-quatre anys.

– Quines són les teves aficions?

– La meua gran afició, i única, és el futbol.

Aquí hi ha tema per allargar l'entrevista indefinidament, però resumirem dient que en Llorenç començà a jugar al futbol als 16 anys. Amb ell jugaven en Ballester, els Sampols, en Llorenç Queló i altres, però el que més recorda és en Pep Sampol, ja que ell fou el primer entrenador que tengué. Quan penjà les sabates continuà també com entrenador del juvenils i fins a primera regional. Seria llarg de contar.

– "Disfrutava com un loco amb el futbol" –ens diu–.

– L'esdeveniment més important dins la història del futbol en el nostre poble?

– Aconseguir comprar el camp d'"Es Revolt".

– Els jugadors que més has admirat? El seu semblant pren un caire seriós.

– No voldria agraviar ningú. Tots són amics meus. Però és ver, vaig admirar entre d'altres uns quants de jugadors molt bons: en Ballester, en Pep i en Rafel Sampol, en Llorenç "Queló", en Jaume "Tarric"...

– Unes quantes preguntes per finalitzar: et sents satisfet de la vida?

Ens mira. No sabem si sorprès per la pregunta.

– Idò sí, em sent satisfet del que ha estat la meua vida. De tal mode que si tornàs néixer, m'agradaria fet el mateix que he fet fins ara.

– Quin és el motiu que et duu a aquesta satisfacció?

– Mira: em conform amb el que tenc. No em queix de res i som optimista amb el quefer diari. Durant tota la meua vida he lluitat per pujar la família que tenc, i que consider encertada. No he ambicionat res més.

– Què destacaries del teu mode de ser?

– No sé que t'he de dir, però... reconec que tenc un temperament un poc nerviós, però abans de dir o fer alguna cosa procur pensar-la molt bé. Per altra part, m'agrada complir sempre la paraula que don.

– Què és el que admires de la naturalesa humana?

– La humilitat, les bones maneres, la sinceritat. Abomin la mentida.

Així hem vist i interpretat en Llorenç. Un home que passaria desapercebut si no el veiéssim cada setmana damunt l'altar ajudant a les cerimònies religioses de la parròquia. Una d'aquelles persones obscures de la que a vegades no ens n'adonam fins que travelam amb elles. En aquest cas, una agradable i feliç travelada.

Miquel Martorell Arbona

Seguridad y Limpiezas, S.A.

Gremio de Tejedores, 34 (Pasaje)

Tlfs. 29 50 92 - 29 50 66 - 20 63 11

Pol. Son Castelló

07009 Palma de Mallorca

El plànol de Montuïri de Gaspar Mas

Data de mitjan segle passat i ara l'Ajuntament l'acaba de restaurar

El nostre Ajuntament acaba de restaurar un plànol cadastral del terme de Montuïri datat a mitjans del segle passat. Aquest document es trobava a l'arxiu municipal en un estat deplorable a causa de la seva freqüent utilització, la seva antiguitat i també el seu abandó.

Pensem que aquesta restauració ens brinda l'oportunitat de parlar sobre aquest document, el seu creador i la funció a la qual estava destinat. Però abans de tot ferem una petita introducció explicant com era Montuïri als voltants de l'any en què fou elaborat el mapa, 1859.

Montuïri al segle XIX

Aquest és un segle bàsic per a la transformació del paisatge montuïrer, especialment a la seva segona meitat i començaments del segle actual.

Fins aleshores les grans possessions eren majoritàries quant a extensió respecte a les petites parcel·les. Els establiments, iniciats a començaments del segle XVIII no reberen una forta empena fins ben entrat el XIX.

Els nobles i senyors, la majoria residents a Palma, es veuen forçats a vendre les seves terres a qui fins aquells moments eren simples jornalers i petits pagesos. Aquestes terres es dividiren en petits terrenys que estaven a l'abast de les butxaques d'aquella gent. Per tant molts assalariats passaren també a ser petits propietaris.

Els cultius s'especialitzaren augmentant la producció de altres conreus com són la vinya, els ametllers, etc.

Es començà a exportar blat, figues seques, porcs i gràcies a la creació de la línia del ferrocarril el comerç millorà en tots els aspectes.

Els amillaments

Des de sempre la propietat de la terra ha tingut un interès especial per part dels governs a efectes fiscals. Les relacions de contribuents posseïdors de terres han estat distintes al llarg de la nostra història.

Antigament aquestes valoracions eren

L'entrada al poble per Ca ses Monges no ha variat sensiblement des que Gaspar Mas va elaborar el plànol de Montuïri

anomenades estims per posteriorment passar a ser el que coneixem com a cadastre.

Vegem dues definicions del concepte.

La primera és la d'un senyor anomenat Pedro Martínez Rosich i data de començaments del nostre segle¹, diu *...el Catastro que hemos de considerar, es aquel cuyas operaciones sirven de base para distribuir equitativamente las contribuciones...su finalidad puede muy bien distinguirse por Inventario planimétrico parcelario de la propiedad territorial y de su producción evaluados.*

Una definició més recent i també ja amb un caire més historicista és la d'Antoni Segura i Mas²: *Com és sabut tant el Cadastre antic (l'instaurat a la Corona d'Aragó amb el Decret de Nova Planta) com els "amillaments", que cobreixen la segona meitat del segle XIX i el primer terç del segle XX, són fonts d'origen fiscal basades essencialment, i en absència de fotografia aèria, en les declaracions dels propietaris i en l'avaluació "objectiva" efectuada per una comissió d'experts (cadastre) o per una junta pericial ("amillaments"), formades per un conjunt del municipi encadastat.*

Resumint, el cadastre o "amillament" és un llistat de propietaris on queda especificat els terrenys que posseeix,

el seu tamany, els cultius que s'hi fan i la valoració final d'aquests a efectes purament fiscals.

Evidentment, a tota font històrica se la d'avaluar pel que fa a la seva fiabilitat. Estam parlant de diners i en aquells temps eren quasi bé com ara, el físc, la hisenda, volia cobrar i els veïns no pagar o pagar el menys possible. Això ens condueix a una ocultació d'informació que s'ha de reflectir forçosament al document estudiat. L'ocultació de terres o de tipus de cultius era molt nombrosa als grans latifundis i més escassa a les petites parcel·les de les quals no pensam que els seus propietaris fossin contribuents concienciats, si no més bé, que els era més difícil ocultar o minvar els seus terrenys a efectes impositius. No deixa de ser curiós aquella frase que diu que "qui més té manco paga".

¹ Ponència inclosa al volum del "Quinto Congreso Agrícola Catalán celebrado en palma de Mallorca los días 31 de Mayo y 1, 2 y 3 de junio de 1902.- Palma de Mallorca: [S.n.] (Ecuela Top. Provincial), 1903"

² "Els estudis sobre l'evolució de l'estructura de la propietat de la terra: consideracions generals i qüestions de mètode (s.XVIII-XX)" al volum "La vida quotidiana dins la perspectiva històrica: Jornadas d'Estudios Històrics Locals 3es: 1983: Palma.- Palma: Institut d'Estudis Balearics, 1985"

Per què vegeu la fiabilitat del mapa ens podem basar en un altre estudi fet per l'historiador Jaume Suau i Puig¹ que ens diu que a l'Apeo d'en Garay de l'any 1818 l'ocultació a la hisenda pública de la terra per part dels propietaris era a Montuïri d'un 1'14 %, si es té en compte que la total de Mallorca és d'un 26'25 % i que els amillaments eren més fiables, és pot dir que el de Montuïri de l'any 1863 té molt poc marge d'error.

L'amillament de 1863 a Montuïri

La causa principal per la qual es confeccionà aquest nou amillament és la posada en marxa de la Llei de Reforma Tributària d'Alejandro Mon-Santillán que va introduir la contribució territorial directa a tot l'Estat espanyol².

Tot l'amillament es completa, a part del plànol, amb set volums on es recull tota la informació sobre els propietaris, les seves finques, el tamany d'aquestes i els conreus al qual estaven dedicades.

El format dels volums és de 370 per 270 mm. els quatre primers, mentre que la resta les mides són 440 per 320 mm., per tant, el seu tamany és realment considerable³ en comparació a altres documents. Estan redactats en castellà i el seu estat de conservació es pot considerar bo. L'enquadernament està fet amb cartó, segons consta a les fitxes de l'arxiu, i es pot comprovar fulletant-los, hi ha nombroses correccions que s'afegien a mesura que les finques variaven de propietari o de cultiu.

Gaspar Mas Miralles i el plànol

De Gaspar Mas Miralles "Comelles" sabem ben poca cosa, tan sols que el seu ofici era el d'agrimensor i una de les seves habilitats personals és que també es dedicava a crear talles de fusta de caire religiós. Va fer un Sant Antoni que avui conserva un descendent seu i una Mare de Déu que va anar a parar a l'església del Puig de Sant Miquel. Tan bones eren les seves imatges que inclús se li feu una glosa popular:

L'amo en Gaspar vos teniu
bon cap i bona memòria
heu pintat un Sant Antoni
que és mort i pareix viu.

Com molts de vosaltres podeu supo-

Es el plànol, més antic de Montuïri A més de la parcel·lació s'hi remarquen els camins, siques i torrents

sar, fer aquest tipus de mapa era prou difícil al segle passat. L'autor no tenia com la resta d'agrimensors de l'època uns mitjans tècnics com els actuals en que ja es compta amb la fotografia aèria, per tant, més mèrit té l'elaboració. També sabem que si havia d'afavorir algú en les mesures sempre es decantava de cap al més necessitat.

Les característiques del plànol són les següents: és paper sobre tela i està fet a escala 1:10000, mideix 1371 x 1193 mm, conté un petit títol a un dels racons "*Plano geométrico del término de Montuïri levantado por Gaspar Mas en 1859*". Com hem comentat abans, el seu estat d'abandó ha provocat un deteriorament de les parts més extremes amb pèrdua de paper. De totes formes hi ha hagut sort, ja que aquestes zones no contenen informació.

Està datat, com ja heu vist, a l'any 1859 i representa tot el terme municipal de Montuïri. A més de la parcel·lació, l'autor hi remarca els camins, siques, torrents però en tractar-se d'un mapa cadastral no destaca elements físics com el relleu o la vegetació.

És el plànol més antic de Montuïri que es coneix fins avui en dia.

Una altra curiositat és poder contemplar com era el casc urbà de Montuïri fa exactament cent trenta-vuit anys. Al nord delimitat per l'actual carrer de

Palma, a llevant pel carrer del Pou del Rei per baix Son Rafel Mas, al sud pel carrer de Baix i a ponent pel carrer de l'Amargura.

També es poden veure les localitzacions dels molins (alguns d'ells avui en dia desapareguts com són el d'en Goies a mitjan carrer del Calvari i el d'en Perons a la plaça Vella) que remarca amb un arerisc i el de les creus de terme que assenyalava amb el mateix símbol, una petita creu.

Fou utilitzat fins al segle actual i que en Joan Mateu "Rei" en feu una còpia que es troba avui en dia al despatx del batle.

Tan sols per acabar, volem esmentar que el plànol ha estat restaurat per un especialista que treballa al Museu de Menorca, es tracta de Josep Pascual Peris. Les gestions per dur a terme aquesta restauració les ha fetes el montuïrer Francesc Isbert Vaquer que també és un tècnic en restauració d'obres d'art.

Guillem Mas Miralles

¹"El món rural mallorquí: segles XVIII-XX / Jaume Suau Puig - Barcelona: Curial, 1991.

²L'amillament de Sant Joan de 1864 / Arnau Company Matas, Maria Antònia Ferrer Vidal.

³El gran format és una característica pròpia d'aquesta important sèrie documental.

**La
vostra
tenda
d'esports**

(davant Can Binimelis)

Carrer Sala, 7 • Telf. 16 83 13 • 07260 Porreres

Els sons de les campanes dins la vida del poble

Abans regien el començament i l'acabament de la jornada laboral

Petits i grans esdeveniments, festes i commemoracions d'anys enrera eren anunciats per les campanes

*Augustament, en pau, se mor
el dia i el campanar amb la
crismada llengua.*

*Ja diu al món que el dia és
una rosa, que dins el mar cau
sa darrera fulla.*

Mn. Llorenç Riber

Fins fa pocs anys tota la vida del poble es guiava pels sons de les campanes que convidaven a les celebracions litúrgiques. Tot girava entorn dels actes de culte. Ara una ona de secularisme ho ha esvaït tot i malmenat com un fibló. L'insigne orador Ciceró podria tornar dir una vegada més "Oh tempora, oh mores" (quins temps, quins costums).

COL·LOQUI DE CAMPANES

Bellíssim era el col·loqui de campanes i poble. Al dematí, a les quatre, se celebrava la Missa Primera. Quasi sempre era celebrada pel rector. S'acabava la missa a la sortida del sol i llavors es tocaven les avemaries. Eren tres sons espaiats de tres vegades. A continuació, a les vuit, es tocava l'ofici pels difunts del poble. Es ventaven "Na Vanrella" i "Na Menuda", i amb això s'indicava el començament de la jornada laboral. Per espai de molts d'anys es continuà tocant l'ofici maldament no se celebràs cap casta d'ofici.

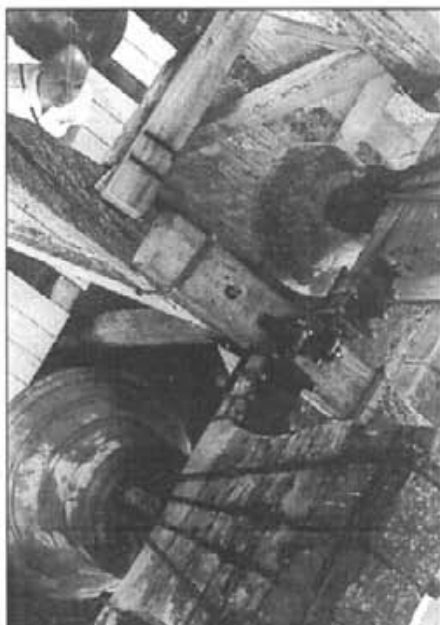
A les 12 es tocava l'"Angelus", campanades que indicaven que el treball s'interrompia per anar a dinar. A les 2'30, l'hivern, i a les 3, l'estiu, es tocaven vespres per començar de bell nou la feina del capvespre.

A posta de sol, a una hora indefinida, es tocaven les tres avemaries. No cal dir que en sentir el toc de campana la gent s'aturava per resar devotament l'"Angelus".

A les 9 del vespre es tocava la queda, repic que consistia en tocar nou o deu batallades espaiades i les tres darreres més ràpides. A les cases es resava el Rosari o, en sentir les batallades, resaven un pàrenostre per les ànimes del Purgatori.

Referent al tocar la queda n'ha romàs una petita glosa:

Una fadrina sa muda

Dues de les tres campanes que estan allotjades en el campanar

quan la queda sent tocar;

si s'enamorat no hi va,

bona nit, clenxa perduda.

No cal dir que en tocar la queda s'acabava tot i el poble semblava un gran monastir a les fosques.

ELS FUNERALS

Referent al tocar pels morts es feia de la següent manera: si es moria el dematí es tocava a les tres de l'horabaixa durant mitja hora. Eren tres trets, si era home, dos si era dona, i sis trets si era capellà. Si es moria l'horabaixa abans de la posta del sol, es tocaven els trets i després les avemaries. Si es moria durant la nit, es tocava el senyal durant la missa primera.

Mitja hora abans del funeral es tocaven els trets corresponents, i els capellans, revestits de capa pluvial negra, anaven a la casa del difunt on, després de resar el rosari i cantar el "Qui Lazarum" el conduïen amb Creu alçada fins a davant l'església per acomiadar-lo amb un altre responso, "in paradisum". Llavors els capellans entraven a l'església i just els homes acompanyaven el mort al cementiri. Mentrestant a l'església, si el funeral era de tercera, es resaven absoltes per les capelles. Si era de segona, al cor es cantava el primer nocturn de Matines de difunts. I si era de

Detall de la campana grossa "Na Maria" (Data de 1830)

primera, es cantaven Matines i Laudes.

A l'Altar Major, si el funeral era de tercera, es col·locaven canelobres ordinàries. Si era de segona es col·locava una tela negra amb un Sant Crist gros, amb pal·li negre i amb teles negres davant el brandolat. El túmul es posava enmig de l'església envoltat de torxes, i si era de segona, damunt la tela negra es posava una tela blanca. Si el funeral era de primera a l'Altar Major es col·locava una tela negra, canelobres negres daurats, piràmides i banquetes amb sis torxes. També envoltaven el túmul 12 torxes i el cos present estava uns 50 cms. elevat amb quatre banquetes més amunt plenes de torxes. Per a les mares cristianes i túmul era morat.

Acabat l'ofici els capellans davallaven devora el túmul i cantaven el "Libera Domino". Mentrestant les campanes tocaven fins a l'acomiadament del dol.

Pel als albat just es tocava "Na Vanrella" i es cantava la Missa d'Àngels.

EL VIÀTIC

Quan es duia el viàtic i la unció al malalt es tocaven les campanes tres vegades amb tocs ràpids: nou tocs espessos si es tractava d'una dona i setze si era un home. A continuació el capellà

**Els sons de les campanes,
tant trists com gojosos,
sempre han estat indicatiu
d'un esdeveniment més
o manco important**

revestit de capa i cuirassa amb l'escolà que tocava el culís i aguantava l'umbel·la, es dirigien a la casa del malalt i la família havia enviat un home per dur el fanal. Tothom sortia en sentir el culís i resaven per al malalt.

Si el malalt ja era mort, s'extremunciava "in articulo mortis". En aquesta circumstància el capellà sortia revestit de roquet i bonet acompanyat de l'escolà.

Quan es pegava foc a alguna casa o indret del poble, "Na Grossa" ho indicava amb tocs ràpids i tothom deia que tocaven de foc i amb un poal, tots els homes anaven a apagar-lo.

LES FESTES

Un capítol molt important són les festes. El dia abans s'anunciava amb una repicada de mitja hora. El sendemà a les 10 es repicava solemnement i engronsaven "Na Grossa", "Na Menuda" i "Na Vanrella". Durant l'elevació, a l'ofici dels diumenges, es tocaven tres tocs de campana i tothom deia: "ara fan santos o alcen Déu".

A les terceres dominiques es repicava per a l'ofici. "Intra Missam" es feia una processó per dins de l'església amb el Santíssim baix pal·lio.

Es repicava vuit dies abans de Sant Bartomeu quan es posava la bandera al campanar.

El dia de Tots Sants a migdia començava el jubileu i amb sons trists tocaven les campanes fins a mitja nit. I el sendemà, dia dels morts, de bon matí, tocaven les campanes fins a les vuit, hora en que se celebrava la darrera missa.

Hi havia tres torns de quaranta hores: Nadal, Sant Josep i Pentecosta o Quinquagèsima. Quan exposaven Nostre Amo patent es tocaven les campanes. Bellíssima era la tenda que tapava tot l'Altar Major i els domassos que enduien menjaven les parets de l'església els dies de les grans solemnitats.

SETMANA SANTA I PASQUA

El primer diumenge de Passió es posava una tela morada molt estirada davant l'Altar Major i el rector l'estirava

L'església i el campanar han constituït des de sempre el punt neuràlgic de la vida espiritual del poble

per evitar la claror. El dilluns, dimarts i divendres de la Setmana Santa després de matines es feia el fas i s'apagava un ciri després de cada salm. Al final els al·lots entraven a l'església amb coes de fassers i feien un gran renou, recordant el terratrèmol de la mort de Jesús. Cal dir que les matines s'anticipaven a l'horabaixa.

En tot això ens referim al que es feia abans de la Reforma dels horaris de Setmana Santa que féu l'any 1955 el Papa Pius XII.

El Dijous Sant a les 10, ofici solemne on hi assistia tot el poble amb l'Ajuntament. I acabat l'ofici, a la casa de la vila es donaven confits. Després del cant del Glòria emmudien les cam-

panes i campanetes i sols es tocaven les matraques i una roncadora. El Dijous Sant al vespre don Mateu de Son Moia cantava amb to mossàrab l'Evangeli de Sant Joan, del lavatori; i el rector rentava els peus a dotze homes d'edat, revestits d'unes túniques, i llavors es feia la processó.

La Casa Santa estava decorada amb gran sumptuositat. Hi havia teles i capitel·ls. Un mes abans es preparava un badàs o sigui un lloc ocult on se sembraven cereals, blat, cigrons, ordi, etc. i amb aquells brulls blancs es decorava l'escala del Monument de la Casa Santa. Aquest vespre els escolanets dormien a la sagristia i organitzaven el ja sabut trull propi
(Continua a la pàgina següent)

Ω
OMEGA

Moments estelars

AGENT OFICIAL

Joyeria Fermin

MANACOR-PORTO CRISTO-CALA MILLOR

(Ve de la pàgina anterior)

d'al·lots, mentre la gent devota, mig adormissada, quedava fent vela tota la nit fins a l'ofici del Divendres Sant que començava de bon matí, en el qual just combregava el rector. El Divendres Sant, acabada la processó, es duia la Mare de Déu a Can Socies, on era revestida amb vestidures de festa per presidir la processó de l'Encontrada del diumenge dematí de Pasqua. Durant la processó de l'Encontrada es repicava tot el temps.

El dia des Puig, la tercera festa, repicaven les campanes i s'iniciava així la partida de la processó cap al Puig on hi anaven els capellans revestits de capa pluvial i s'acompanyava la Mare de Déu de Pasqua fins allà dalt. Els roters tocaven l'ofici del Puig, es davallava amb la imatge de la Mare de Déu, la qual restava a la parròquia durant la cinquantena pasqual, i després retornava a Can Socies.

ALTRES FESTES

Sant Antoni era també una altra gran festa, amb novena predicada cada dia. Missa solemne amb sermó el dia de la festa i l'església plena de gom a gom.

Beneïdes i el capvespre, processó. Els darrers obrers foren en Norat "Pofanc" i l'amo en Biel "Ripoll". Els vespres abans es cantaven solemnes completes.

Sant Sebastià i la Candelària també eren festa.

Es passejaven cinc o sis bacinets durant les misses: les ànimes, Sant Marçal, Sant Antoni, Santa Llúcia i Sant Blai. Per a Nadal les matines començaven a les 11 on hi havia sempre la sibil·la i naldes. A les 12 s'entonava el Tedèum i començava la missa. On antigament era la capella de la Puríssima, darrera del reataule hi havia una roda de campanes i quan es cantava el "Glòria in excelsis Deo" del dia de Nadal, del Dijous Sant, del Dissabte Sant, del dia de Pasqua i del dia del Corpus Cristi, es repicava durant un temps i així es donava un caire molt festós a la celebració.

Fins aquí tot el que hem recordat dels tocs i actes religiosos del nostre poble. Segurament haurem deixat moltes coses. Si ens ho volen dir, ho agrairíem i així deixarem feel constància del nostre passat, sens dubte molt ric, ara pel que fa referència al tocs de les campanes.

Baltasar Fiol i Francesc Mas

Carta al director

Contesta a Salomó i a Antònia Adrover:

Sr. Director:

Som filla, nora i mare. La darrera de cinc germans i gràcies que els meus germans em donaren un poc d'estimació i em dedicaren un poc del seu temps, ja que la meua mare a més de treballar havia d'atendre el meu pare, vaig poder anar a escola a Ca ses Monges amb sor Maria Bernarda, una santa monja. I em pregunt quina diferència hi ha d'aquella escola a una guarderia d'avui?

La meua padrina vivia a ca nostra i quan ja fou major amb un maridet, un poc de calentor i un cafè amb llet la dona es conformava i tengué la sort de no necessitar cap atenció especial, perquè quan va quedar viuda les meves germanes foren a dormir amb ella i la meua mare no va deixar mai el seu llit.

Ara tenim mu mare a les nostres cases amb totes les comoditats de les cases modernes, una estufa elèctrica sempre a la mateixa temperatura i moltes altres coses que ella no tengué a ca seva i li agradaven, encara que no pas cap dia que no es queixi de qualque cosa. La consideram una persona normal. I la mateixa cosa podria dir com a nora. Consider que pares i fills han d'estar units per l'estimació, no per obligació.

També la meua filla, quan és necessari o per circumstàncies de conviència, atén la seva padrina, encara que ella tenguí els normals problemes derivats del temps i del moment.

A les cases hem hagut de canviar hàbits de menjar, neteja, treball... perquè la vida ho imposa.

Som socis de la tercera edat, el meu espòs i jo, des de l'any 1993 i tenim 48 anys per poder conservar tots els serveis que tenim a Montuiri, menjador, guarderia, i esper que nosaltres poguem gaudir del servei complet. No naveguem contra corrent.

A un poble de 2.300 habitants el poder aprofitar una d'aquestes coses, tant si és per necessitat com per comoditat és un privilegi que hauríem d'aprofitar. Som motiu d'enveja de molts de pobles, no sols de Mallorca. I és que realment els joves no tenim cor.

Filla, nora i mare

**Li donam
una mà**

Què és l'AVD?

L'oficina d'Ajuda a les Víctimes del Delicte és un servei, totalment gratuït, que depèn de la Vice-presidència del Govern Balear.

Si vostè ha estat víctima de qualque delicte, posi's en contacte immediatament amb aquesta oficina. Rebrà atenció, assessorament i l'assistència necessària.

**Le tendemos
una mano**

¿Qué es el AVD?

La oficina de Ayuda a las Víctimas del Delito es un servicio, totalmente gratuito, que depende de la Vice-presidencia del Gobierno Balear.

Si usted ha sido víctima de algún delito póngase en contacto inmediatamente con esta oficina. Recibirá atención, asesoramiento y la asistencia necesaria.

AVD
Ajuda Víctimes Delicte

Vice-presidència del Govern Balear

Telèfon gratuït 900 321 321
Teléfono gratuito

Plaça de les Dressanes, 4. 07014 Palma de Mallorca

Les abelles i les flors

Ens trobam dins el mes de maig, el més bell de l'any. Temperatura agradable, dies llargs i bons que conviden a fer una volta pel camp, gaudir tant de la verda vegetació com de la bellesa i perfum de les flors, si bé la majoria d'arbres fruiters ja l'han tirada. Moltes varietats d'herbes silvestres, les conrades en els jardins, els cossols i plantes ornamentals aquest mes és quan abunden més i els tarongers estan en floració.

Quan estava contemplat diferents tarongers florits, vaig decidir escriure, referent a les benefactores abelles, unes quantes coses apreses d'un vídeo que un aficionat a l'apicultura m'ha deixat, del qual he romàs meravellat veient tant de bé com aquests animals fan a l'agricultura i flora en general.

Referent a les abelles hi ha diversitat de criteris; n'hi ha que pensen que és un insecte molest i que és necessari matar abans que ens piqui o es mengi els fruits. Altres diuen, malgrat facin mal, que d'elles en treim cera i mel. Afortunadament hi ha biòlegs, aficionats i estudiosos dels seu comportament, els quals han arribat a la conclusió que lluny de fer mal fan un gran bé.

Tota vegada que desconexim els beneficis que proporcionen a la flora, tant pel que fa a les plantes i arbres silvestres com conrats, no ens miram gaire si en les nostres actuacions podem fer-los mal; i a l'hora d'esquitxar tant arbres com plantes, a vegades empram productes verinosos, no fent cas de les advertències que determinades marques duen escrit en els envasaments, advertint del perill de fer mal a les abelles si s'esquitxa estant la plantació en flor o quan el fruit està a punt de madurar. Quan haguem d'esquitxar, pensem que gràcies a elles tendrem fruits; i quan aquests sien madurs, no hauran estat elles els qui els han encetat, perquè no poden.

El motiu de no poder encetar la fruita és degut que no tenen bec. Quan en veiem d'aferrades a un raïm, albercoc, melicotó, figa o qualsevol altra fruita, és perquè abans un ocell o insecte l'ha encetada, o bé està danyada per malaltia com també pot estar clivellada o tocada pel calabruix. Llavors sí que van a xucclar i llepar aquell fruit ja encetat.

I com així piquen tant fort i no enceten la fruita? Idò és perquè estan dotades de les seves particulars defenses. Aquestes són una vesícula capaç de generar verí i un agulló, el qual és la seva arma defensiva. I quan es pensen que qualcú vol fer-los mal, ja sien persones, animals o altres insectes, es defensen picant amb ella, i a vegades deixant-lo clavet a l'enmig; i com que està enverinat, allà on han picat —més bé és una punyida— dol molt. Però a dit agulló sols l'empren per defensar-se, mai per encetar la fruita.

Se sap que perquè hi pugui haver bons fruits i bones collites, primer hi ha d'haver bona floridura, i les flors s'han de fecundar. Els pagesos deim "s'han d'empeltar", perquè si no s'empelten bé, esvorten i, en conseqüència, el fruit, quan comença a congriar-se, per manca d'una bona fecundació, cau a terra.

I encara que hi hagi altres maneres d'empeltar-se, les flors, com són el vent o altres insectes, l'empeltador millor amb el seu anar de flor en flor i traginant pol·len d'una a l'altra, és l'abella.

Així mateix hi ha arbres que per les seves particulars característiques els basta el vent, aquests són els de flor petita, com per exemple els pins i altres coníferes, el noguer, l'olivera... i plantes, com el blat de les Índies, l'espínac i altres; així i tot, millor si les abelles col·laboren.

Una planta o arbre quan està en floració és semblant a un animal en zel, on la femella vol atreure el mascle o al revés. I és per això que les flors es posen tan belles, vestint-se de vistosos colors i perfumant-se amb un flaire tan agradós; així com també tenen el seu nèctar i pol·len molt dolç; tot per posar-se atractives als insectes, especialment a les abelles. I és així com en el món vegetal —es pot dir gràcies a les abelles— es realitza la fecundació o acoblament sexual.

No sé si a Mallorca i més concretament a Montuïri hi ha hagut mai problemes de polinització, tal vegada n'hem

Així de florits estaven els arbres ornamentals de plaça

tenguts i no ens n'hem adonat. Per aquí sembla que no es fa gaire cas a la fecundació de les flors, i ens preocupam poc si o no tenim abelles suficients per dur a bon fi aquesta tasca, però segons el vídeo abans esmentat hi ha llocs on els fructífers o bé tenen caseres espargides dins les plantacions o bé el temps de la floració en lloguen als apicultors amb la finalitat d'aconseguir una bona fecundació de les flors, ja que si no es fecundassin bé minvaria molt la collita, tant en quantitat com en qualitat.

Solament he exposat la utilitat i necessitat de les abelles per a la polinització, ja que sense elles moltes plantes i arbres no produirien fruit, però és que a més ens donen —gairebé a canvi de res— la seva pròpia producció, la cera i la mel, la qual és l'aliment més llepol, dolç i agradable que existeix, tant en gust com en color i aroma. I segons els metges, la mel és medicinal i molt saludable per a l'organisme de les persones, especialment per als nins i ancians.

Els estudiosos i entesos de les abelles diuen que són uns insectes que no lleven res a l'espècie humana del seu sustent i en canvi li donen tot. No existeix dins la natura altre ser tan útil.

Ens trobam de ple dins el mes de les flors; contemplem-les i gaudiguem de la seva bellesa i perfum. Però a les abelles que veim dins elles, que fan la seva tasca polinitzadora, procurem no molestar-les i molt manco matar-les. Elles no ataquen si no les feim mal, perquè saben que en la lluita sempre perden. I són uns insectes dels quals s'ha comprovat que no fan gens de mal i sí molt de bé.

Sion Nicolau

Crisi total - II

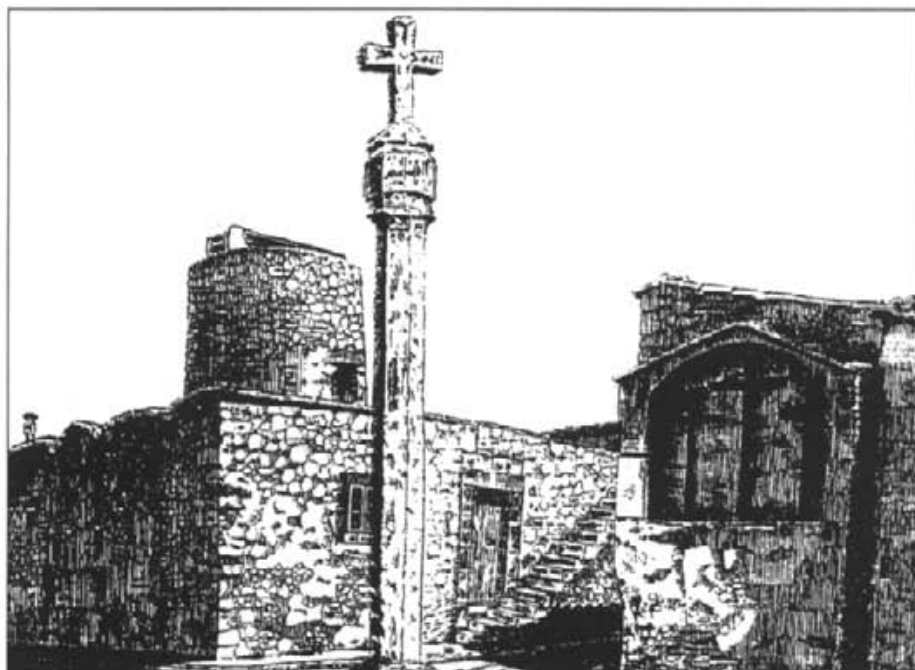
L'any 1688, Jurats i Consellers acorden la manera de desendeutar el municipi

(Continuació)

Primer: resolen que siguin elegits vuit assistents els quals juntament amb els jurats puguin resoldre i efectuar tot el que toparan convenient per el desempenyament de la vila, sense necessitar d'altre consell, perquè des d'ara se'ls hi dona a dits assistents elegits tot el poder, volent que els jurats a soles no puguin obrar cosa alguna sense dits assistents, si no que s'ha d'executar el que dits jurats i assistents resoldran per major part. I aiximateix donam poder a dits jurats i assistents de llevar qualssevol de les causes judicials que porta la nostra vila i per promoure, constituir procurador i advocat o conservar els que a hores d'ara ho són així com millor els hi pareixerà i revocar aquells i constituir-ne altres, Aiximateix se'ls hi dona poder per fer qualssevol quitacions per la vila, sol·licitar reduccions de cens, prendre diners de qualssevol persones per efecte de redimir censos a major for i encarragar la vila a menor for sense que sigui necessari a través d'altra resolució, donant-los poder a ells o a qui elegiran, solament que siguin dels mateixos jurats que en aquells temps seran o a dits assistents de firmar els actes d'encarregament amb totes les clàusules, obligacions i renunciacions necessàries que s'acostumen posar, obligant a la vila i els bens de particulars, volent que dits assistents elegits siguin escoltats dels seus comptes per consellers majors extraordinaris.

Aiximateix donam poder a dits assistents elegits en cas de que morís algun o alguns puguin els jurats i assistents que restaran sobrevivents en lloc dels que falten elegir-ne d'altres amb el mateix poder. I per tot el que es tractarà en el consell de dita vila volem que siguin consellers majors com s'ha dit i que els esmentats jurats i assistents s'hagin d'obligar i donar fiances de fer-se bé en el que administraran de dita vila i universitat de Montuïri.

Segon: que s'elegeixin assistents als quals donam tot el dit poder als honors Arnau Vanrell, batle l'any present i jurat, Joan Mas doctor en medicina, Antoni Miralles "Xineta", Miquel Sociés de Tagamanent major, Antoni Miralles "Masroig", Bernat Nicolau

La Plaça de les Tres Creus, obra a plumilla de Joan Marí. Un indret que ja existia el segle XVII

"Profeta", Rafel Miralles del Porrassar i Joan Mesquida.

Tercer: perquè es pugui conseguir dita finalitat que cada any es fassi una talla a raó de vuit sous per centena sense que sigui necessari resolució d'altre consell, per ara i fins que vagi per fet i fins i tant estigui del tot desampnyada dita vila.

Quart: per quant importa poc s'induesqui tall si la mateixa no s'administra bé i no es cobra, han resolt que els clavaris corrents i veniders, juntament amb los honors batle, jurats i assistents fassin quatre cerques en el temps a ells ben vist, en el qual exigiran en quatre partides de talla de 8 per 100. Tenint obligació de vuit dies abans de fer que fassin un pregó per tota la vila amb el tambor avisant a tots els veïns perquè estiguin prevenguts per pagar la quarta part de dita talla.

Cinquè: s'ha resolt i determinat que tots els diners que s'arreglaren e dita talla en el temps del cobrament s'ha d'entregar al clavari (2), el qual s'ha d'obligar i donar bones fiances i que un dels jurats i assistents degui continuar en una llista tot el que s'ha cobrat i acabades que siguin cada una d'aquestes cerques tot el diner que s'haurà recollit s'ha de depositar a una arca de tres

claus, juntament amb el clavari i l'esmentada llista i fer acte de dit depòsit. Amb aquest acte quedarà descarregat el clavari. L'arca es depositarà a una casa segura a coneixement dels jurats i assistents i l'amo de dita casa s'ha d'obligar a donar fiances per fer bo els diners per a qualsevol cas i infortuni. Tindrà obligació encara que els diners siguin robats. Les claus les tindran una el Jurat major, l'altra l'assistent i l'altra...(?)

Sisè: quan s'hauran de treure diners de la caixa per pagar a creditors censalistes es fassi tocar acte de la quantitat que s'haurà extret especificant la persona a qui s'haurà entregat els diners fins que aportí rebut en el llibre de la persona a la que s'haurà entregat els diners.

Setè: que tot el diner que es recollirà no estigui ociós en la caixa, sino que rapidament s'ha de portar a la Taula numulària (3) a Ciutat, sino el que es necessitarà per qüestions forçoses que s'oferiran a la present vila i tot el que s'oferirà pagades les obligacions necessàries s'utilitzarà en quitar censos segons trobaran els jurats i assistents de

2) Tresorer de la vila.

3) La taula numulària era una oficina de compra i venda de béns que es trobava a Ciutat (DCVB).

mig en mig any. Tindran obligació de continuar per acte en els llibres de la nostra universitat tot el que han obrat i executat dintre d'aquell mig any per a la claretat i satisfacció dels moradors de la present vila.

Vuitè: resolem perquè tingui prompte efecte la redempció del cens que cap dels jurats prengui dieta, com s'acostuma, juntament amb els assistents, clavaris i demés que prestaran treballs per la vila, no puguin demanar ni cobrar exaccions ni llevar ni pretendre altres emoluments. Hauran de prestar aquest treball graciosament i per benefici de la vila i particulars i els jurats que al present són per el temps que han servit no sols no se'ls degui donar dietes si no que han de renunciar a elles en favor de la present vila i aiximateix els clavaris no se'ls ha de donar llevada del que han de cobrar, perquè s'ofereixen de gràcies.

Novè: per quant se tenen moltes altres despeses, com són tenir sempre un llum encès a la parròquia es suplica al senyor rector es digni de fer cremar dita espelma tot el temps que durarà el desmenyorament i aiximateix el Reverend comú es vulgui dignar de donar alguna cosa per dit desmenyorament per l'amor de Deu i aiximateix al reverend Rafel Mas prevere organista de la present vila es digni de lliurar un tant del cens que li fa la nostra universitat. I per quant la nostra vila acostuma donar 13 lliures a l'escrivà l'Honor Guillem Trobat mostassaf sigui obligat a servir sense salari tant com durarà el desmenyorament.

Pere Miralles, escolà parroquial al qual la vila li dona sis lliures vol solament cobrar-ne dues. Com de les quatre lliures fassi lliurament a la dita vila durant l'esmentat desmenyorament.

Gabriel Mayol "Mudoï", hostaler, al qual la universitat donava cinc lliures, dit Maiol s'ofereix a tenir hostal en dita vila per dues lliures i set sous. Com de les altres dues lliures, set sous fa lliurament en favor de la nostra universitat fins que acabi el desmenyorament.

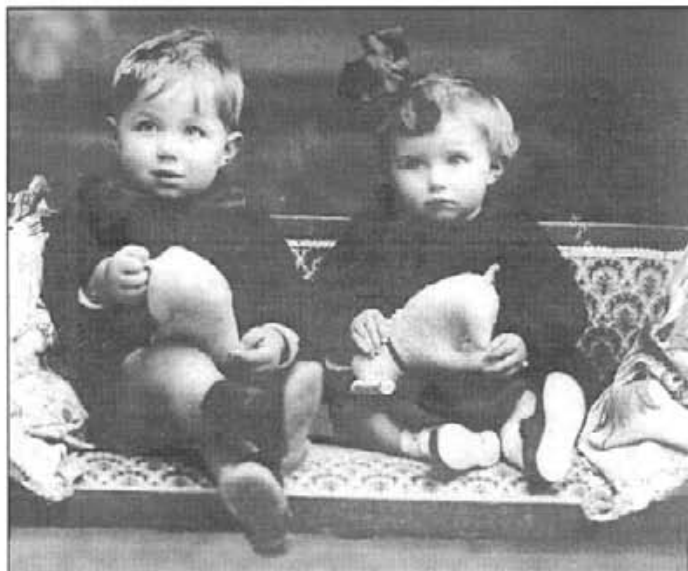
Sebastià Bujosa, missatge de nostra universitat al qual la vila donava 25 lliures pels seus treballs. Dit Bujosa s'ha ofert servir a la nostra universitat per 20 lliures com les altres 5 lliures dona a favor de la vila durant la seva vida i el desmenyorament.

Los Honors Pere Verd ferrer i Barriomeu Gallard cirurgia prometen i s'obliguen graciosament a demanar l'oli que s'ofrirà per a la làmpada del Santíssim Sacrament durant les seves vides i dit desmenyorament.

Desè: per quant es gasta molta quantitat en la cera per a l'Església de dita vila que es causa d'estar empenyorada amb el cerer de dita vila, sigui

resolt que els jurats i assistents procurin cercar persones devotes que proveesquin a dita església per al culte diví, de manera que sense faltar al culte diví no sigui la vila gravada en comprar cera.

Onzè: que per quant en aquesta vila es topen algunes persones que posseeixen bens en el seu territori i amb motiu de ser francs o habitants en Ciutat pretenen no haver de contribuir amb talles i de fet no les paguen i per quant abans de passar els bens que posseeixen a ma franca o habitador de Ciutat que ja estaven obligats dits bens a les talles al menys pels carrers antics com són censos et alias per bona raó han de contribuir en dita talla i que ha de servir per pagar la propietat de dit cens, ja que no és de justícia que dit cens es redimesqui a costes dels que pagaran i que els altres vulguin gaudir de la redempció. Han resolt que els esmentats jurats i assistents procurin amb termes d'urbanitat i quan aquests no funcionin mitjançant la justícia que tots els que posseeixen bens en dita vila que són francs o habitants en Ciutat deguin pagar i contribuir integra talla i si algun no ens podran ser compelsos en haver de contribuir, els jurats i assistents procuraran que es protesti als posseïdors de dits bens de que aquells no quedaran infranquits de les talles pels censos que haurà quitat la vila, ans que passats dits bens a altres mans hauran de contribuir a la nostra vila en les ta-

Els dos germans majors dels 4 de Son Coll, en Guillem i na Coloma, quan la petita no havia complert un any. Duen el vestit negre perquè porten dol de la seva padrina Coloma, de Son Massanet. Cal resaltar que essent tant petits ja els feien dur dol. (Foto de 1922)

lles corresponents com si dits censals no fossin quitats. I perquè en lo esdevenidor de qui són els bens es sapiga els que no han contribuït en dites talles volem que es fassi un llibre apart que es digui "Llibre de bens obligats a les talles de 282 lliures 5 sous cens" que ha quitat la vila en les talles en que no han contribuït els posseïdors de dits bens, l'estimació d'aquells i les protestes que s'hauran fet, ara bé, es deixa a arbitre dels jurats i assistents per fer alguns concerts amb els sobredits posseïdors segons ben vist els hi serà als quals es dona ple i suficient poder.

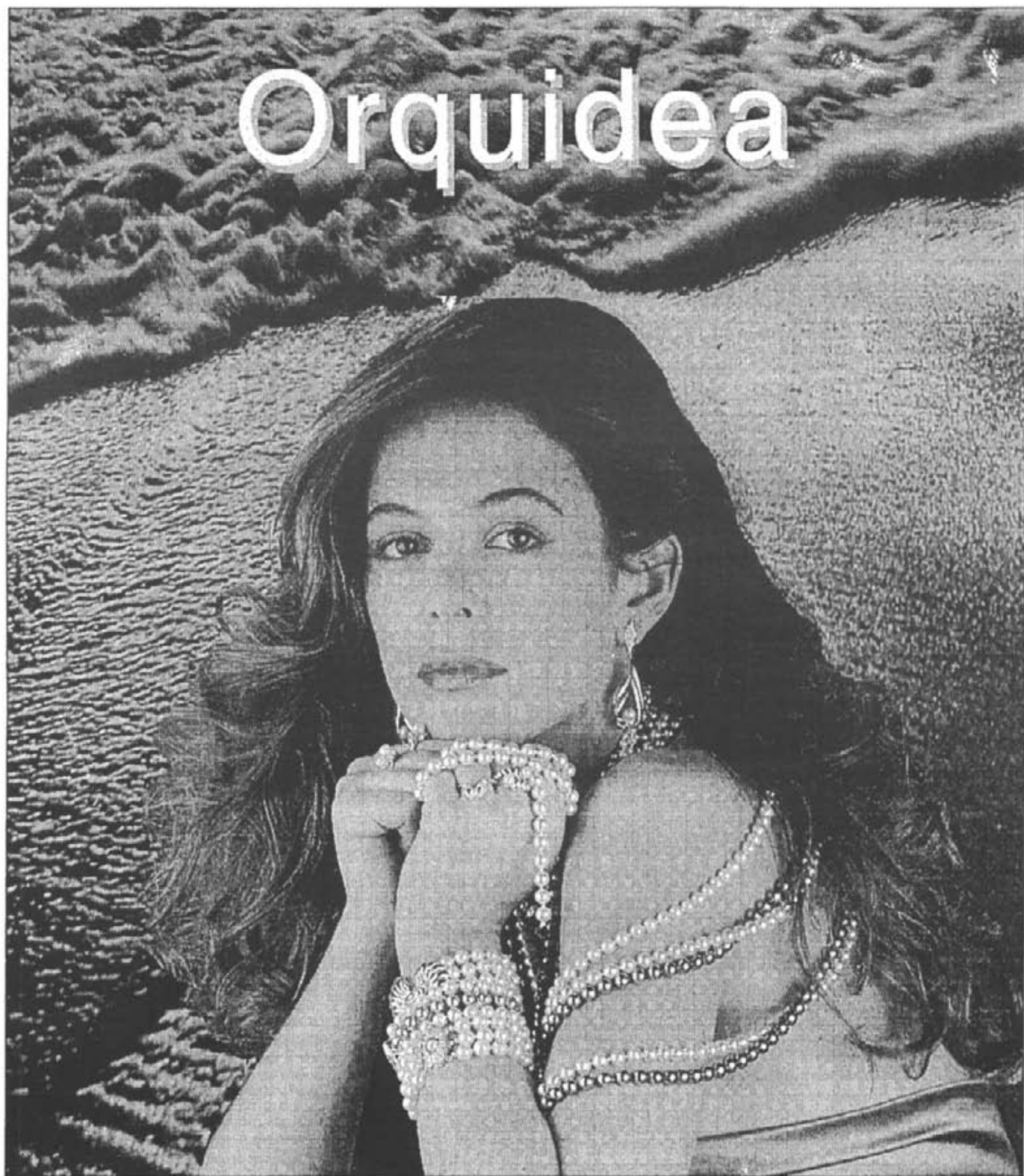
Dotzè: Per quant s'ha acostumat que la insaculació (4) dels clavaris es feia de tres en tres anys i les demés persones hàbils per governar dit carrer en que s'ofereixen servir sense salari ni llevada han resolt que es fassi insaculació en el sac del clavarí el dia de l'habilitació pro vinent en el qual siguin insaculats tots els que han firmat dita escriptura i que cada any se'n tregui un i rompuda la cedula es fassi nova insaculació en el dit carrer fins que estigui redimit dit censal i quan sembli als jurats i assistents posar altres persones ho puguin fer excepte els dels que ja han servit a aquest carrer.

(Continuarà)

Guillem Mas Miralles

4) La tria dels carrers municipals es feia a sac i sort (insaculació).

Orquidea

Perlas
Orquidea®

Bartomeu Verger Servera "Rafaler", frare franciscà

El temps que fou superior de Cura, gestionà i es construí la carretera

Encara que no fou molt esmentat ni recordat pels montuïrers de la seva edat, ni exercí mai el ministeri sacerdotal a la vila, cal recordar-lo com un dels homes dels nostre poble que han deixat petjada en el redol que li va tocar viure. D'ell en podríem parlar i encara en parlen bé els qui el conegueren de prop i el tractaren.

Bartomeu Verger Servera "Rafaler" va néixer a Montuïri el 3 d'octubre de 1889 a Can Rafaler, en el carrer de Ses Tres Creus. Quan era nin anà a escola amb el metre Palou; primer a can March i després al carrer de Baix. Durant aquest temps i anys més endavant conservà una bona amistat amb en Pere "Pierres" de cafè, amb en Guillem "Mosson", el sabater "Matarino", en Rafel "Costa", en Joan "Vermell", en Joan "Collet", un grapat d'ells ja trets en aquesta secció.

Li tocà viure aquell temps en què el partit Liberal (d'en Ferrando) i el Conservador (d'en "Fraret") s'alternaven per governar, com també una època en què la religió i l'Església eren ben tenses en compte en el poble.

Quan en Bartomeu ja tenia onze anys, era el 14 de juny de 1910, partí cap a Lluçmajor per iniciar els estudis d'Humanitats amb el desig de ser religiós. Aquests primers estudis els acabà a Artà, on féu el noviciat per esser franciscà. Més envant, a Inca, estudià filosofia, però després es posà bastant malalt i va haver de refer la seva salut entre la Porciúncula i Cura. Així i tot no perdé cap curs i el 22 d'abril de 1924 era ordenat sacerdot.

El nostre jove capellà franciscà fou destinat a Cura, però degut que el superior d'allà se'n va haver d'anar al servei militar, el pare Verger va romandre encarregat de la direcció. Mentrestant, amb el desig de millorar l'accés al Santuari i essent que aleshores sols hi havia un caminet de mala mort, féu gestions amb l'enginyer Pasqual i amb la Diputació, i aconseguí que es dugués a terme la construcció de la carretera des de Randa a dalt del Puig de Cura.

Alguns anys després el canviaren a la Porciúncula i al poc temps d'esser-hi el nomenaren superior i mestre de novicis,

càrrecs que va exercir per espai de 10 anys. Durant aquest temps i anys posteriors, va col·laborar literàriament amb la revista dels franciscans "El Heraldo de Cristo", però firmava les seves col·laboracions amb el pseudònim de "Quepos".

Dins l'ordre franciscà va exercir altres càrrecs importants i de molta responsabilitat. Quan el pare Verger sols tenia 34 anys ja fou elegit Ministre provincial. Això va coincidir amb els anys

de la República i de la Guerra Civil, temps de moltes preocupacions i maldecaps, fins arribar el cas de tractar d'adquirir un convent a Roma per si fos precís. Es veié obligat a parlar amb el Governador Álvarez Ossorio i altres autoritats civils. Després ocupà successivament els càrrecs de Vicari Provincial i Ecònom Provincial. Entre tot, uns 15 anys de formar part de la Cúria Provincial.

Alliberat d'aquestes càrregues importants i havent assolit ja els 50 anys, tornà a Lluçmajor com a superior; després a Artà i una altra vegada a Lluçmajor, però ara ja com a professor de llatí (elemental i clàssic) i de llengua francesa, al Col·legi de Batxillerat.

Després d'haver complert els 75 anys anà perdent molta visió, fins arribar al punt d'haver de necessitar ajuda per a les tasques més importants, fins i tot per celebrar la missa.

Encara, però, aquests darrers anys es va dedicar a l'estudi, a visitar malalts i persones d'edat, fins que va romandre totalment impedit.

Moria a Lluçmajor, als 88 anys, dia 12 de febrer de 1988.

O. Arbona

Nota: Moltes dades han estat extretes de *Bona Pau*, núms. 389 i 422, de juliol de 1985 i abril de 1988, respectivament.

INÉS

Artesania en flors naturals i seques

Comunions - Noces - Rams
Decoració d'església i restaurants
en flors naturals

Recordatoris - Flor seca -
Punts de llibres - Angelets
Encàrrecs amb antelació

Carrer Palma, 61

• Horabaixes

• 07230 Montuïri

*La natura
és la nostra millor herència.
Conservem-la*

El futur que llegarem als nostres hereus depèn de com conservem la natura. Perquè aquesta natura serà seva més endavant. I per conservar-la

hem d'aprendre a tractar-la correctament. Conèixer bé les nostres Illes Balears, la seva

riquesa històrica i etnogràfica, la gran diversitat geològica i geogràfica dels seus paisatges, les peculiaritats de la flora i la fauna, és conèixer el valor d'uns espais naturals únics que hem de cuidar i respectar per garantir el futur de tots.

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Agricultura i Pesca

LA FOTO DE MITJAN SEGLE

Començaven a
ensumar-se

Elles ja començaven a ser joventetes i ells, joventans que ensumaven de valent. Es reunien i es passejaven per passar una estona agradable pels voltants del Puig de Sant Miquel o per altres indrets i fer-se quatre bromes uns als altres; o per començar una relació sentimental perdurable. Aquests nou són na Bonet dels Quarter, Maria Rossinyol "Bou", Sebastià Cerdà "Pollo" †, una amiga de Lloseta, Antoni Bauzá (de can Mas), Catalina Cerdà "Ferrerica", Maria Cerdà "Ferrerica", Gaspar Sastre "Pellusco" † i Catalina Rossinyol "Bou".

Records d'infantesa

Sant Joan gros

Era el 1922 quan els obrers estaven arreglant l'interior de l'església del Puig. El meu pare era el mestre dels picapedrers que feien una reforma gràcies a una substanciosa aportació dels guanys de la Caixa Rural que feia alguns anys s'havia creat a Montuïri i temps després va desaparèixer. La reforma que aleshores es feia era ben necessària, tant és així que després l'interior de la capella semblava una altra cosa i es pot dir que així és com ha arribat als nostres dies.

Aleshores l'encarregat del Puig era el capellà "Boivàs" i també hi havia allà dalt les "Vermelletes". I el capellà, que tenia molt d'interès que aquesta millora fos total, va fer que de dalt del cor llevassin —els al-lots que per allà hi anàvem— tot quan era inservible; i era molt.

Entre aquests mals endreços hi havia, ja arraconat i llevat de la devoció del poble, una estàtua de fusta, corcada del tot, que coneixíem amb el nom de Sant Joan Gros. Tot quan d'ella quedava per poc que ho tocassin, amollava pols i serradís, propi de la llenya que es corca. I el capellà "Boivàs" ens féu pujar allà dalt, en el cor de l'església del Puig, quatre al-lots; entre ells en Jaume "Mosson", en Toni "Riera", en Joan "Doia" i un servidor. El capellà ens havia duit una corda gruixada i llarga perquè amollàssim el "Sant" per damunt la balustrada que hi ha en el cor.

Quan el tenguérem fermat, l'alçàrem i poc a poc l'anàvem amollant. Però vet ací que, com si ens haguéssim posat d'acord, decidírem amollar la corda quan encara estàvem a la meitat. El que va passar es pot suposar. Un renou molt fort impressionà els picapedrers, l'estàtua es

xapà pel mig, molts de bocins romangueren escampats per tot arreu i molta pols i serradís... i nosaltres fent veure que ens havia escapat. Coses d'al-lots!

El capellà "Boivàs" tot enfadat digué "Jesús, Sant Antoni!" i començà a arreplegar aquella "cendra", tots els trocets de llenya per allà escampats i naturalment tots els trossos, petits i grossos d'aquell "Sant".

Ho posàrem dins sacs, li ajudàrem a transportar-ho al carro per dur-s'ho-n'ho a ca seva. Suposàrem que de tot allò sols en podia fer foc, si és que cremàs. I ja no en sabérem res més de Sant Joan Gros.

La renyada que ens va donar el meu pare fou tan grossa i s'enfadà tant, que encara ara ho record. I això que ja fa més de 70 anys.

Bartomeu Fiol Lladó

Els alevins i infantils de l'escola, tercers de Mallorca a tennis taula

Els cadets han descendit a II regional i els de preferent difícilment salvaran la categoria

Els equips de futbol arriben al final de la competició amb aquestes classificacions:

**Cadets, 14^è Infantils, 4ⁿ
Benjamins, 2ⁿ Futbollet, 8^è**

Resultats del passat mes d'abril:

Futbollet iniciació

Vilafranca, 10 - Montuïri, 2

Tot i que la classificació no sigui l'objectiu que es persegueix, direm que d'entre 12 equips han fet els vuitens, han guanyat 6 partits, n'han empatat 1 i n'han perdut 15.

Feren un dinar de cloenda de la temporada on hi assistiren els pares i mares. Cada jugador va rebre un trofeu i va haver-hi regals per a l'entrenador, delegada i mares.

El dissabte 11 de maig, al camp Es Revolt, l'AMPA del CP Joan Mas i Verd i el Comitè Comarcal de l'Esport Escolar de Montuïri organitzen una trobada dels dotze equips que han pres part a la lliga comarcal. Es dividiran en quatre grups i cada escola disputarà tres partits. Al final, l'Associació de Pares i Mares convidarà a berenar a tots els jugadors participants.

Mini-bàsquet aleví femení

Montuïri, 20 - Joan Capó, 38

Santanyí, 49 - Montuïri, 20

Ses Salines, 18 - Montuïri, 8

Aquests resultats corresponen a l'abril.

Benjamins futbol-7 (Play-off final)

Manacor, 7 - Montuïri, 0

Montuïri, 1 - Arenal, 4

El 30 de març acabaren la lliga regular i quedaren subcampions. De 16 partits, en guanyaren 13, perderen 3, empataren 0, 85 gols a favor i 46 en contra i 39 punts. El campió fou S'Arenal amb 46 punts i cap derrota.

Ara disputen el play-off de campions i subcampions amb S'Arenal, Manacor i Manacorins.

Alevins

Montuïri, 3 - Algaida, 2

Porreres, 1 - Montuïri, 1

Montuïri, 0 - Llosetenc, 4

Acaben el torneig el 4 de maig

Infantils

Porreres, 2 - Montuïri, 2

Equip de bàsquet infantil femení de vuitè

Aquest va ser el darrer partit de campionat de II regional-grup B. Es classificaren en 4t lloc, d'entre 10 equips. Registraren 8 victòries, 5 empats i 5 derrotes. Marcaren 50 gols, en reberen 37 i aconseguiren 29 punts. Montuïri, 3 - Vilafranca, 2 (Copa President)

El seu grup està format per Montuïri, Barracar, Vilafranca i Manacor.

Cadets

Sóller, 11 - Montuïri, 0

Montuïri, 2 - Alcúdia, 3

Acabaren el campionat de I regional-grup A, categoria a la qual havien ascendit la temporada anterior. Han quedat en el lloc 14è d'entre 16 equips, per tant han baixat a II regional. Han guanyat 4 partits, n'han perdut 25 i empatat 1. Han marcat 26 gols, n'han encaixat 138 i han obtingut 13 punts.

Juvenils

Felanitx, 0 - Montuïri, 2

Montuïri, 0 - Campos, 2

Porreres, 2 - Montuïri, 4

Els queden cinc partits per acabar el campionat i van per bon camí per salvar la categoria.

I Preferent

La Victòria, 1 - Montuïri, 1

Montuïri, 1 - Casa Miss Jotul, 4

Alcúdia, 1 - Montuïri, 0

La competició finalitza el 19 de maig. Ocupen el penúltim lloc de la taula classificatòria i serà molt difícil, en els tres partits que queden, poder mantenir la categoria

TENNIS-TAULA

Quatre equips de l'escola han participat a les finals insulars de promoció. L'equip infantil A va quedar tercer de Mallorca d'entre tretze equips i l'equip B, en la posició número sis.

L'equip aleví A va fer tercer i l'equip B va quedar sisè d'entre vuit equips.

FINALS BÀSQUET ESCOLAR

Tres equips del col·legi Joan Mas i Verd participaran a les finals insulars de promoció que es disputaran durant aquest mes de maig.

Les nines benjamins que entrena Antònia Munar s'enfrontaran, en semifinals, a Sant Llorenç, Santanyí i Esporles el dissabte 3 de maig en el pavelló santanyiner. Una setmana després jugaran contra equips dels altres dos grups el play-off final. Intervenien 12 col·legis.

La categoria femenina de mini-bàsquet aleví està formada per nou equips: Perles, Montuïri, CP Llevant (grup A), Artà, Escolàpies de Palma, Ses Salines (grup B), Sant Llorenç, Madre Alberta i Esporles (grup C). Les montuïreres jugaran els dissabtes 25 de maig els partits del grup A i l 1 de juny contra escoles dels altres dos grups segons la classificació obtinguda el dia 25. La fase se celebra al poliesportiu Es Pinaró de Son Servera.

També nou equips intervenen a la categoria infantil femenina: Montuïri, Salines, Esporles (grup A), Sineu, Sant Tomàs d'Inca (grup B), Madre Alberta, Joan Capó de Felanitx i Llevant d'Inca (grup C). Els sistema és el mateix expli-

cat anteriorment. Les jornades tendran lloc els divendres 24 i 31 de maig al poliesportiu Guillem Timoner de Felanitx.

SETMANA POLIESPORTIVA

Després de molt de temps sense celebrar-se, la Comissió d'Esports va tornar organitzar la "Setmana Poliesportiva des Puig". Es varen fer uns torneigs de futbol·let iniciació, futbol·7 benjamí, futbol aleví, bàsquet aleví i infantil amb equips de la comarca. També es va dur a terme una torneig local de ping-pong amb 20 participants. Els quatre primers varen ser Raimundo Arbona, Gaspar Sastre, Toni Arbona i Miquel Samaniego

Gabriel Gomila

Classificacions finals

Cadets 1ª regional - Grup A

1. Poblense	30	29	1	0	171	7	88
2. Cala Millor	30	21	3	6	87	28	66
3. Portocristo	30	19	5	6	91	46	62
4. Manacor	30	18	3	9	96	50	57
5. Sóller	30	17	4	9	84	47	55
6. Campos	30	16	6	8	70	44	54
7. Felanitx	30	16	4	10	73	61	52
8. Juv. Sallista	30	16	4	10	94	53	52
9. Sant Francesc	30	15	3	12	59	53	48
10. Estudiants	30	13	5	12	63	54	44
11. Artà	30	11	6	13	45	56	39
12. Binissalem	30	9	2	19	87	77	29
13. Murense	30	4	5	21	34	125	17
14. Montuiri	30	4	1	25	26	138	13
15. Alcúdia	30	4	0	26	26	102	12
16. Cardassar	30	2	0	28	22	183	6

Infantils 2ª regional - Grup B

1. Espanya	18	15	2	1	119	25	47
2. Vilafraça	18	11	3	4	79	37	36
3. Felanitx	18	10	4	4	81	36	34
4. Montuiri	18	8	5	5	50	37	29
5. Manacor	18	8	4	6	52	50	28
6. Algaida	18	8	2	8	47	71	26
7. Santanyi	18	7	3	8	40	56	24
8. S'Horta	18	4	3	11	24	59	13
9. Porreres	18	3	3	12	29	70	12
10. Barracar	18	0	3	15	23	105	3
11. La Salle M.	0	0	0	0	0	0	0

Benjamins - futbol·7

1. Arenal	16	15	1	0	127	33	46
2. Montuiri	16	13	0	3	85	46	39
3. Vilafraça	16	11	1	4	94	58	34
4. Santanyi	16	10	0	6	84	50	30
5. Espanya	16	6	2	8	52	100	20
6. Campos	16	4	1	11	39	48	13
7. Cala d'Or	16	4	1	11	55	81	13
8. Algaida	16	3	3	10	61	93	12
9. Porreres	16	1	1	14	27	115	4
10. Ses Salines	0	0	0	0	0	0	0
11. Felanitx	0	0	0	0	0	0	0

CONEGUEM L'EQUIP DE I PREFERENT

Antoni Amengual Miralles

Porter. 21 anys. Començà en el futbol base amb el CIDE on anà ascendint fins a juvenil d'honor. També ha jugat amb la selecció balear, a Cadet juvenil, i amb l'Espanya de Lluçmajor, a I Preferent. I ara amb el Montuiri, on continua amb l'esperança d'aguntar la categoria. El Barcelona és el seu equip favorit i Izaqui Badú, el seu ídol. Actualment és l'entrenador dels cadets. Com anècdota recorda que jugant a juvenils amb el CIDE contra el Reial Madrid en un cert moment per xerrar en mallorquí amb l'àrbitre, aquest li tragué targeta vermella i l'expulsà. I això que no el va insultar. El partit el perderen per 12-1 i en Raúl González, l'actual jugador del Reial Madrid, els en marcà 3.

Miquel Angel Vicens Jaramillo

Als 18 anys ja va jugar a I Preferent amb l'Espanya i d'allà vengué a Montuiri a començaments d'aquesta temporada. Acaba de complir els 21. De nin i adolescent jugà amb el CIDE a les categories de futbol base. Generalment juga de centrecampista i encara que ho veu difícil, juga amb la il·lusió de salvar la categoria del Montuiri. Per a ell el Madrid és el seu equip favorit, i en Laudrup i en Maradona, els jugadors preferits. Un dels millors records que conserva és que quan va participar a la lligueta d'ascens a III divisió la Federació li va donar una copa per esser el millor jugador de l'equip.

J. A. Payeras Ramonell

Club Columbòfil Missatger de Montuiri

A falta de tres amollades per finalitzar el pla de concursos d'aquesta temporada 1996, encapçala la classificació en Sion Mut (Algaida), seguit molt de prop per Joan Antoni Miralles (Montuiri).

Resultats de les curses des de la península:

Alacant: (2-3-96), velocitat, 320 kms. 1/ Sion Mut, el qual va cronometrar el colom a una velocitat de 961 m/m; 2/ Bartomeu Miralles (892 m/m) i 3/ Tàndem Martorell-Gomila (888 m/m).

Oriola: (30-3-96), velocitat 350 kms., 1/ Tàndem Martorell-Gomila (1234 m/m), 2/ Sion Mut (1230 m/m) i 3/ Sebastià Barceló (1218 m/m).

Calpe (Alacant): (23-3-96), velocitat 280 kms., 1/ Joana Maria Mut 1000 m/m), 2/ Joana Maria Mut (991 m/m), i 3/ Joan Camps (960 m/m).

Baza (Granada) (30-3-96). Cursa de fons,

550 kms. 1/ Sion Mut (1627 m/m), 2/ Sebastià Barceló (1556 m/m), 3/ Joan Antoni Miralles (1470 m/m), 4/ Sion Mut (1446 m/m) i 5/ Joan A. Miralles (1412 m/m). Aquesta cursa fou molt ràpida, perquè encara que la distància era llarga, el dia va ser molt bo.

Oriola-II (Alacant) 350 kms. (4-4-96). 1/ Joana Maria Mut (1047 m/m), 2/ Joan Antoni Miralles (871 m/m), 3/ Joana Maria Mut (136 m/m), 4/ Tàndem Martorell-Gomila (722 m/m) i 5/ Joana Maria Mut (692 m/m). A aquesta cursa sols es cronometraren aquests cinc coloms, ja que va esser molt dura, el vent en contra i molta boira.

La Classificació general del grup Llevant, grup integrat pels clubs de Portocristo, Son Servera, Manacor, Artà, Felanitx, Mar i Cel (Campos), Marratxí i Montuiri, està encapçalada pel nostre company Tomeu Prohens, del Club Mar i Cel de Campos i el 5è és en Sion Mut del Club de Montuiri.

Jaume

La Mare de Déu en el moment de pegar els botets

Mallorca Missionera

El proper diumenge, dia 5 de Maig, celebrarem la jornada de pregària, acompanyament i aportació econòmica a les obres missioneres mallorquines que es duen a terme en el tercer món.

Mes de Maria al Puig

Durant tots els diumenges de maig, a les 19'30 hores se celebrarà el Mes de Maria al Santuari de la Mare de Déu de la Bona Pau i a continuació hi haurà missa.

Durant els mesos de juny, juliol i fins a dia 11 d'agost el Santuari romandrà obert des de les 18 h. fins a les 20 h. per pregar i visitar la Mare de Déu.

Primeres comunions

El torns de les primeres comunions a la nostra parròquia tendran lloc els dies 5 i 19 de maig a les 19 h.

Cursets prematrimonials

Els cursets per a la celebració del matrimoni aquest mes de maig tendran lloc a Algaida, a partir de dia 6 a les 21'30 h., a la rectoria.

Presentació

El segon llibre de D. Bernat Martorell

El dissabte dia 11 a les 21 h. presidirà la missa D. Bernat Martorell, antic rector de Montuiri, i predicarà D. Joan Darder, vicari episcopal de la I zona. Durant l'homilia presentarà el segon volum de D. Bernat, continuació del primer, titulat "Siguiendo mi camino".

Al final de la missa s'obsequiarà el primer volum a tots aquells que encara no el tinguin. És el que fa referència als anys d'estada i labor de D. Bernat en el nostre poble.

Si es vol fer algun donatiu pel volum que es rebrà, aquesta aportació es destinarà a les missions (Mallorca Missionera).

Formació sobre la renovació de l'Església a partir del Concili Vaticà II

Els seglars

El proper dia 15 a les 21'30 h. a la rectoria de Sant Joan seguirem amb els temes de formació sobre la renovació de l'Església a partir del Concili Vaticà II. En concret es parlarà dels drets i les responsabilitats dels seglars en el món.

Retaule de Sant Pere

Tenim a la nostra disposició dos requadres restants del retaule de Sant Pere, els quals podem veure exposats a la parròquia devora els altres dos. El cost d'aquests dos retaules és de 591.600 ptes. Esperem que amb la col·laboració de tots puguem continuar restaurant aquest important retaule, únic a Mallorca.

25 anys fent d'escolà

El dia 1 de juny farà 25 anys que el nostre escolà, Llorenç Bauzá, es cuida de la nostra parròquia. Per aquest motiu el mateix dia 1 de juny a les 21 h. a la missa, se li retrà un homenatge en reconeixement dels seus 25 anys de servei a la parròquia i al poble.

Baptismes

Dia 2 de juny a les 18 h. tendrem la celebració comunitària del baptisme.

Jornada de Mallorca Missionera

"TAMBÉ JO PUC SER MISSIONER!". Aquest és el lema de la Jornada de Mallorca Missionera d'enguany. Quan deim "Mallorca Missionera", volem dir clarament que tota la nostra Església i tots i cadascun de nosaltres, els seus membres, som missioners. Però no sempre ho recordam amb claretat i, sobretot, no sempre ho vivim amb suficient intensitat. La jornada d'enguany vol ajudar-nos a reafirmar aquesta convicció.

Recordar que "també jo puc ser missioner", ha de significar per a molts -capellans, religiosos i laics- replantejar-se la possibilitat d'anar personalment a missions. De formar part d'aquell grup de membres de la nostra Església que, enviat per ella i en nom d'ella, evangelitzen i ajuden a Esglésies i pobles molt més necessitats que nosaltres. Es tracta, per tant, de repensar aquesta opció, d'escollir la possible crida de Déu i de discernir si això és possible en les circumstàncies concretes de la meua vida. És un suggeriment de reflexió que faig especialment als joves laics militants de la nostra Església. Com sabeu, altres joves laics mallorquins "son ja missioners". Pensa si tu també ho pots ser.

Però, per a molts d'altres, no hi haurà cap possibilitat d'anar personalment a missions. I no obstant això, també hem de dir amb convenciment: "També jo puc ser missioner"!

Sí, puc ser missioner, abans de res, "sentir-me" missioner, vivint la preocupació i la inquietud per les missions i els missioners; sentint com a cosa meua la seva tasca, els seus problemes, les seves necessitats i les seves alegries; tenint com a part important de la meua experiència cristiana el pensament i el sentiment que és imprescindible evangelitzar i ajudar els pobles més necessitats.

(Extracte de la carta del bisbe de Mallorca)

Teodor Ubéda Gramage

Noces d'argent

8 maig 1971

Jaume Alcover Amengual amb Margalida Melià Ribas "Melià".

Apotecaries

Diumenges de maig de 1996

Sant Joan	5	Ariany	19
Vilafranca	12	Montuïri	26

Temps passat

10 anys enrera

Maig de 1986

"Ràdio Murta"

El primer dissabte de maig de 1986 comença a funcionar l'emissora municipal de Montuïri amb el nom de "Ràdio Murta". En un principi va emetre des de les 12 del migdia fins a les 4 de l'horabaixa amb FM 95.8.

25 anys enrera

Maig de 1971

"Dia de San Fernando"

El 30 de maig de 1971, "Dia de San Fernando", patró de la joventut, es va commemorar amb nombroses proves esportives per al·lots. El matí hi hagué carreres de 400, 200 i 100 metres, salts d'altura i longitud; però no es pogueren acabar per manca de temps. L'horabaixa, futbol: hi participaren alevins, infantils i benjamins.

50 anys enrera

Maig de 1946

Nombrosos adobs

Degut a la deixadesa o a altres motius, s'havia anat perllongant la necessitat, fins que a la fi, aquest maig de 1946 es varen adobar les goteres de la casa de la vila, les teulades de les escoles, la canonada dels lavabos, el cel·las de les aules, les rajoles dels passadissos i també la porta i enrajolat de l'escorxador així com altres adobs menors.

100 anys enrera

Maig de 1896

Construcció del Pont d'En Rafela

Aprofitant una subvenció de la Diputació, dia 10 de maig de 1896 es va començar a construir el Pont d'En Rafela, segons acord del Consistori del 3 de març anterior. En vista, però, que els doblers no bastaven, es va convidar el poble que hi fes un o dos jornals els quals els serviria per a la prestació personal de l'any següent.

Demografia

Abril de 1996

Naixements

Dia 18.- Gabriel Ferrer Garau, fill de Joan i Antònia.

Defuncions

Dia 1.- Pereta Cerdà Barceló "Cuca", viuda de 85 anys.

Dia 14.- Isabel Jaume Miralles "Coll", viuda de 90 anys.

Dia 23.- Bartomeu Miralles Amengual "Pèl", casat de 77 anys.

Pluviòmetre

Abril de 1996

Dia 1	6'6 l/m ²	Dia 25	4'2 l/m ²
" 2	2'5 "	" 26	29'8 "
" 3	1'4 "	" 27	0'6 "
" 17	3'1 "	" 29	10'0 "

Total.....58'2 l/m²

Gloses

L'amò en "Parri" es dia des Puig va trobar es batle i es va estirar amb aquesta:

Senyor batle, enhorabona,
molts d'anys pugui governar
i sa vara el pugui honrar
tant si es vella com si es nova;
plegats amb se seva dona
que és lo més guapo que hi ha.
Sa meva aquí no està
perquè Déu la se'n manà
a on no hi plou ni trona.

Miquel Massanet "Parri"

Cuinar en casa

Coca de llimona

Ingredients

200 grams de farina

175 grams de sucre

El suc de dues llimones

4 ous

100 gms. de mantega o "margarina"

Elaboració

Es pasta la mantega amb la farina fins que pareix serradís. S'hi afegeix mig tassonet d'aigua freda, es pasta bé, es forra a un motle i es cou. Mentrestant es fa la crema amb els ous i les llimones.

Per fer la crema es posen a una casseroleta dos tassons d'aigua no molt plens en un dels quals s'hi haurà posat una cullerada de "Maicena". Es posa al foc fins que torni espès, remenant-ho sempre. Se separen els blancs dels vermells. Es retira la casseroleta del foc i s'hi afegeix el sucre, el suc de les llimones i els vermells. Es posa al foc una altra vegada fins que sia espès. S'agafen dues cullerades del sucre i es posen al blancs de l'ou després de muntats. La crema es posa damunt la coca ja cuita, i damunt la crema, els blancs d'ou ja pujats. I finalment es posen al grill del forn fins que agafa un poc de color.

Jerònia Sampol

Una altra glosa

Que molts d'anys poguem menjar
per a Pasqua ses panades
plenes de bones tallades
i rubiols si n'hi ha;
i les mos poguem 'cabar,
mos siguin aprofitades.

MATERIALS DE CONSTRUCCIÓ

BIGUES - BLOCS - RAJOLES - AÏLLAMENTS
TRANSPORT PROPI - PINTURES - XEMENEIES
DISSABTES MATÍ OBERT

Crta. Montuïri - Porreres, Km. 1

Tlf. 64 66 95

MONTUÏRI

NO LE VENDEMOS SEGUROS,

los compramos para usted

En GOMILA no vendemos seguros, los compramos a compañías de máxima solvencia para que usted, por el mismo precio, esté más seguro.

RECUERDE
nuestros puntos de atención al cliente.

PALMA

Pje. Sta. Catalina de Siena, 2 entlo.C
Tel. 72 27 36 - fax 55 34 72
COLONIA DE SANT JORDI
Avda. Primavera, 34 b
Tel. 65 65 75 - fax 65 61 62
MANACOR
Plaza Ramón Llull, 22 B
Tel. 55 13 56 - fax 55 34 72
MANACOR
Avinguda d'Es Torrent, 8 1º
Tel. 55 36 51 - Fax 55 34 72

MONTUÏRI

Jaime II, 4
Tel. 64 60 43 - fax 64 60 43
PORT D'ANDRATX
Avda. Mateo Bosch, 1 local 29
Tel./Fax 67 34 87
PORTALS NOUS
Carretera Andratx km.10 Nº2 local 2
Tel. 67 75 78 - Fax 67 77 16

CORREDURIA DE SEGUROS
GOMILA S.A.

Esté donde esté, siempre muy cerca de usted

NOS AVALAN 25 AÑOS DE EXPERIENCIA